

RAPORT O STANIE GMINY KOWALE OLECKIE ZA ROK 2024

maj 2025 r.

I. WSTĘP	str. 4
II. DANE O GMINIE	str. 4
II.1. Położenie	str. 4
II.2. Zarządzanie Gminą	str. 5
II.3. Demografia	str. 9
II.4. Jubileusze pożycia małżeńskiego	str. 11
III. GOSPODARKA PRZESTRZENNA	str. 12
III.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	str. 12
III.2. Wydane decyzje administracyjne o warunkach zabudowy	str. 13
IV. OCHRONA ŚRODOWISKA I ROLNICTWO	str. 13
IV.1. Ochrona przyrody	str. 13
IV.2. Ochrona zwierząt	str. 14
IV.3. Ochrona klimatu i powietrza	str. 14
IV.4. Wody powierzchniowe i podziemne	str. 15
IV.5. Ochrona przed substancjami niebezpiecznymi	str. 16
IV.6. Obszary zielone	str. 16
IV.7. Rolnictwo	str. 17
IV.8. Gospodarka odpadami	str. 18
IV.9. Składowisko odpadów w Stożnem	str. 20
V. KOMUNIKACJA I DROGOWNICTWO	str. 20
V.1. Sieć drogowa	str. 20
V.2. Inwestycje drogowe	str. 20
V.3. Zezwolenie na przewóz osób	str. 21
VI. GOSPODARKA KOMUNALNA	str. 21
VI.1. System zaopatrzenia w wodę	str. 21
VI.2. Jakość wody pitnej	str. 23
VI.3. System kanalizacyjny	str. 23
VII. TURYSTYKA I GOSPODARKA	str. 26
VII.1. Turystyka	str. 26
VII.2. Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej	str. 26
VII.3. Koncesje na alkohol i liczba punktów sprzedaży alkoholu	str. 27
VII.4. Organizacje pozarządowe	str. 28
VII.5. Fundusz sołecki	str. 30
VII.6. Bezrobocie	str. 30
VIII. OŚWIATA I WYCHOWANIE	str. 31
VIII.1. Przedszkola i Punkty Przedszkolne	str. 31
VIII.2. Szkoły Podstawowe	str. 32
VIII.3. Zatrudnienie w placówkach oświatowych	str. 33
VIII.4. Baza lokalowa i wyposażenie szkół	str. 34
VIII.5. Projekty realizowane w placówkach szkolnych w roku 2023	str. 35
IX. KULTURA I ZABYTKI	str. 35
IX.1. Gminny Centrum Kultury w Kowalach Oleckich	str. 35
IX.2. Gminna Biblioteka Publiczna w Kowalach Oleckich	str. 39
IX.3. Zabytki	str. 46
X. GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI	str. 47
X.1. Stan mienia komunalnego	str. 47
X.2. Sprzedaż	str. 49
X.3. Dzierżawa i najem	str. 49

X.4. Użytkowanie wieczyste	str. 49
XI. POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA.....	str. 50
XI.1. Działania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalach Oleckich.....	str. 50
XI.2. Pomoc środowiskowa i organizacja społeczności lokalnej	str. 50
XI.3. Udzielone świadczenia	str. 52
XI.4. Udzielone świadczenia w ramach zadań zleconych Gminie Kowale Oleckie	str. 52
XI.5. Poradnictwo specjalne	str. 53
XI.6. Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej	str. 53
XI.7. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców – rodzinna piecza zastępcza	str. 53
XI.8. Pomoc instytucjonalna świadczona przez system pomocy społecznej w Kowalach Oleckich	str. 54
XI.9. Domy Pomocy Społecznej.....	str. 54
XI.10. Ośrodki wsparcia	str. 54
XI.11. Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach Oleckich	str. 56
XI.12. Świadczenia wynikające z polityki społecznej państwa i gminy.....	str. 58
XI.13. Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Kowalach Oleckich	str. 59
XI.14. Programy profilaktyczne	str. 60
XII. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	str. 64
XII.1. Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych	str. 64
XII.2. Zarządzanie kryzysowe	str. 66
XII.3. Obrona cywilna	str. 67
XII.4. Współpraca z policją	str. 68
XIII. MAJĄTEK I BUDŻET GMINY	str. 68
XIII.1. Wykonanie budżetu	str. 68
XIII.2. Dochody	str. 68
XIII.3. Wydatki	str. 69
XIII.4. Przychody i rozchody	str. 70
XIV. ZAKOŃCZENIE	str. 71

ROZDZIAŁ I WSTĘP

Raport o stanie Gminy Kowale Oleckie został opracowany w oparciu o art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (t.j. Dz.U. z 2024 poz. 1465 ze zm.) i jest podsumowaniem działalności Wójta za 2024 r., w szczególności z realizacji polityk, programów, strategii oraz uchwał Rady Gminy Kowale Oleckie. Opracowany został na podstawie informacji przekazanych przez pracowników Urzędu Gminy, jednostek organizacyjnych i instytucji. Przedstawia sytuację Gminy pod względem gospodarki, środowiska, zagospodarowania przestrzennego, społeczeństwa oraz zarządzania Gminą. Zawiera również dane o budżecie Gminy, jej dochodach i wydatkach.

Raport pozwala w sposób obiektywny przyjrzeć się tendencjom rozwojowym oraz zmianom, jakie zachodzą w różnych obszarach funkcjonowania Gminy Kowale Oleckie w tym również codziennego życia jej mieszkańców. Przygotowanie przez Wójta raportu o stanie Gminy jest pierwszym etapem procedury rozpatrzenia raportu przez Radę Gminy Kowale Oleckie. Na pozostałe etapy tej procedury składają się: debata nad raportem oraz przeprowadzenie głosowania nad udzieleniem Wójtowi wotum zaufania.

ROZDZIAŁ II DANE O GMINIE

II. 1. Położenie

Gmina Kowale Oleckie jest gminą wiejską, położoną w powiecie oleckim, w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Od północy sąsiaduje z gminami Gołdap i Banie Mazurskie, od wschodu z gminą Filipów położoną w województwie podlaskim, od południa z gminami Olecko i Świętajno, zaś od zachodu z gminą Kruklanki. Gmina zajmuje obszar 251,53 km² co stanowi 28,79 % powierzchni powiatu oleckiego.

Mapa.II.1. Położenie Gminy Kowale Oleckie w województwie warmińsko-mazurskim.

II. 2. Zarządzanie Gminą

Do zadań własnych Gminy należy dbałość o porządek publiczny, oświatę, kulturę, infrastrukturę, pomoc społeczną, ochronę środowiska.

Natomiast zadania zlecone przez administrację rządową – dotyczą spraw obywatelskich, stanu cywilnego, wyborów, obronności i pomocy społecznej.

Władze Gminy

Wójt jest organem wykonawczym, którego kadencja trwa 5 lat. Wójt wykonuje uchwały Rady Gminy i zadania określone przepisami prawa. Do zadań Wójta należy w szczególności: opracowywanie strategii, programów rozwoju, gospodarowanie mieniem komunalnym, wykonywanie budżetu.

Funkcję Wójta sprawuje Krzysztof Locman.

Urząd Gminy wykonuje zadania mające na celu realizację spoczywających na Gminie zadań własnych, zadań zleconych, zadań wykonywanych na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej (zadań zleconych), zadań publicznych powierzonych Gminie w drodze zawartych porozumień. Podstawowym celem działalności Urzędu jest zapewnienie interesantom profesjonalnej i przyjaznej obsługi.

W skład kierownictwa Urzędu Gminy wchodzi:

Sekretarz Gminy – Teresa Kołodzińska-Sieńko, Skarbnik Gminy – Dorota Zaniewska, p.o. Kierownika Referatu ds. Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Ewidencji Działalności Gospodarczej – Piotr Masalski, Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego – Jolanta Guziewska.

Rada Gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym wybieranym na pięcioletnią kadencję. Do właściwości Rady Gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania Gminy. Są to m.in.: uchwalanie statutu Gminy, uchwalanie budżetu Gminy, uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, podejmowanie uchwał w sprawach podatków i opłat w granicach określonych w odrębnych ustawach. Rada obraduje na sesjach zwołanych przez Przewodniczącego Rady Gminy. Termin sesji, jej miejsce i porządek obrad podaje się do wiadomości mieszkańców oraz na stronie Gminy. Jest możliwość śledzenia transmisji na żywo poprzez system eSesja czy też odtworzenie obrad z pliku zamieszczonego na Portalu Gminy Kowale Oleckie <http://www.kowaleoleckie.eu/> .

Ustawowy skład Rady Gminy Kowale Oleckie wynosi 15 radnych. Na dzień 31 grudnia 2024 roku Rada Gminy funkcjonowała w składzie 15 osobowym:

Teresa Truchan – Przewodnicząca Rady, Jerzy Koloszewski – Wiceprzewodniczący Rady, Radni: Henryk Baranowski, Małgorzata Babiaryz, Barbara Gulbierz, Justyna Kościeszka, Tomasz Kupiec, Krystyna Łęgowska, Zbigniew Miszkiewicz, Jan Niedźwiedzki, Wanda Obuchowska, Joanna Sinderewicz, Dariusz Sznel, Beata Szulińska, Ewa Ścipień.

Sprawozdanie z realizacji uchwał Rady Gminy w Kowalach Oleckich w 2024 r.

W 2024 roku Rada Gminy w Kowalach Oleckich obradowała i podejmowała rozstrzygnięcia na 11 posiedzeniach, w tym 2 posiedzeniach, które zostały zwołane w trybie nadzwyczajnym. Komisje stałe Rady Gminy Kowale Oleckie obradowały łącznie na 39 posiedzeniach:

1. Komisja Planowania, Budżetu i Finansów – 6 posiedzeń,
2. Komisja Zdrowia, Oświaty, Kultury i Spraw Socjalnych – 6 posiedzeń,
3. Komisja Gospodarki Komunalnej i Budownictwa – 7 posiedzeń,
4. Komisja Rolnictwa i Gospodarki Gruntami – 6 posiedzeń,
5. Komisja Rewizyjna – 12 posiedzeń,
6. Komisja Skarg, Wniosków i Petycji – 2 posiedzenia.

W sprawach należących do jej kompetencji Rada podjęła 72 uchwały, w tym dotyczące:

- budżetu i finansów – 27
- oświaty – 3
- administracji i ustroju gminy – 11
- gospodarki komunalnej i ochrony środowiska – 26
- gospodarki przestrzennej – 1
- pomocy społecznej – 3
- inne – 1 (m.in. rozpatrzenie skarg, wniosków i petycji oraz przekazania pisma wg właściwości)

W posiedzeniach uczestniczyli: Wójt Kowali Oleckich, Sekretarz Gminy, Skarbnik Gminy, dyrektorzy/kierownicy jednostek organizacyjnych Gminy, sołtysi oraz publiczność.

Protokoły ze wszystkich posiedzeń oraz podjęte na nich uchwały organ wykonawczy Gminy udostępnił do publicznego wglądu, publikując je w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy w Kowalach Oleckich.

Stosownie do art. 86 i art. 90 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) uchwały były przekazywane do organów nadzoru, tj. Wojewody Warmińsko-Mazurskiego i Regionalnej Izby Obrachunkowej - w zakresie spraw finansowych.

27 uchwał zostało opublikowanych w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Rozstrzygnięcia nadzorcze:

- rozstrzygnięcia nadzorcze Wojewody Warmińsko-Mazurskiego – 0
- uchwały Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Olsztynie – 1

Oświadczenia, stanowiska Rady Gminy:

Na sesji w dniu 30 października 2024 r. Rada Gminy Kowale Oleckie wydała apel w sprawie planów likwidacji oddziału ginekologiczno-położniczego w „OLMEDICA” Sp. z o.o. w Olecku.

Przynależność Gminy Kowale Oleckie do krajowych i regionalnych organizacji samorządowych, stowarzyszeń, związków, itp.

Tabela.II.1.Przynależność Gminy Kowale Oleckie do związków i stowarzyszeń wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r.

L.p.	Nazwa	Dokument przynależności (uchwała, porozumienie, itp.)
Związki		
1.	Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich w Olsztynie	Uchwała Nr VII/50/99 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 6 lipca 1999 roku w sprawie przystąpienia do Związku Gmin Warmińsko – Mazurskich
2.	Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna” w Ełku	Uchwała Nr XXV/178/05 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 31 marca 2005 roku w sprawie przystąpienia Gminy Kowale Oleckie do Związku Międzygminnego „Gospodarka Komunalna” w Ełku i przyjęcia Statutu Związku
Stowarzyszenia		
1.	Stowarzyszenie Samorządów Polskich „Euroregionu Niemen” w Suwałkach	Uchwała Nr XVI/102/2000 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 29 maja 2000 roku w sprawie przystąpienia do Stowarzyszenia Gmin Euroregionu „Niemen”
2.	Stowarzyszenie Powiatów, Miast i Gmin „Stowarzyszenie EGO Kraina Bociana” w Olecku	Uchwała Rady Gminy Kowale Oleckie Nr X/80/03 z dnia 29 października 2003 roku w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie Gminy Kowale Oleckie do stowarzyszenia powiatów, miast i gmin Ełk-Olecko, Gołdap
3.	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO” w Olecku	Uchwała nr XIV/111/08 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 21 kwietnia 2008 roku w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie Gminy Kowale Oleckie do Stowarzyszenia lokalna Grupa Działania „Lider w EGO”

Partnerstwo na gruncie krajowym lub zagranicznym

Gmina nie należy do zrzeszeń o charakterze międzynarodowym (art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o zasadach przystępowania jednostek samorządu terytorialnego do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych Dz. U. z 2000 r. Nr 91, poz. 1009, ze zm.) wskazuje, że przynależność do tego rodzaju zgrupowań musi poprzedzać zgoda ministra właściwego do spraw zagranicznych.

Rada Społeczna SP GOZ w Kowalach Oleckich

Rada Społeczna Samodzielnego Publicznego Gminnego Ośrodka Zdrowia w Kowalach Oleckich odbyła 3 posiedzenia. Podjęto 2 uchwały, a mianowicie:

- w sprawie zaopiniowania rocznego sprawozdania z planu finansowego, w tym planu inwestycyjnego, Samodzielnego Publicznego Gminnego Ośrodka Zdrowia za rok 2023 oraz podziału zysku.
- w sprawie zaopiniowania planu finansowego, w tym planu inwestycyjnego na 2025 rok.

Skład Rady Społecznej:

1. Krzysztof Locman – przewodniczący
2. Paweł Modrakowski – przedstawiciel Wojewody Warmińsko – Mazurskiego
3. Małgorzata Babiarz – przedstawiciel Rady wybrany przez Radę Gminy
4. Sinderewicz Joanna - przedstawiciel Rady wybrany przez Radę Gminy
5. Teresa Truchan - przedstawiciel Rady wybrany przez Radę Gminy

Skład Rady Społecznej nowej kadencji (od 18 lipca 2024 r.):

1. Krzysztof Locman – przewodniczący
2. Teresa Jaślan – przedstawiciel Wojewody Warmińsko – Mazurskiego
3. Małgorzata Babiarz – przedstawiciel Rady wybrany przez Radę Gminy
4. Tomasz Kupiec - przedstawiciel Rady wybrany przez Radę Gminy
5. Teresa Truchan - przedstawiciel Rady wybrany przez Radę Gminy

Rada Programowa Gminnego Centrum Kultury w Kowalach Oleckich

Rada Programowa Gminnego Centrum Kultury w Kowalach Oleckich w roku 2024 odbyła 3 posiedzenia.

Skład Rady Programowej GCK:

1. Krzysztof Locman – przewodniczący
2. Janina Szczęsna – przedstawiciel środowisk twórczych
3. Teresa Truchan – przedstawiciel Rady Gminy Kowale Oleckie
4. Jerzy Koloszewski - przedstawiciel Rady Gminy Kowale Oleckie

Rada Programowa GCK pozytywnie zaopiniowała:

- sprawozdanie finansowe za 2023 r. ,
- sprawozdanie finansowe za I półrocze 2024 r. ,
- plan rzeczowo – finansowy na 2025 r.

Liczba zebrań wiejskich w sołectwach i ich charakter

Liczba zebrań łącznie – 36:

- 1) liczba zebrań wyborczych (wybory sołtysa i rady sołectwej) - 26
- 2) zebranie tematyczne - 36 (w tym dotyczące wyborów sołtysa i rad sołectw 26)

II. 3. Demografia

Gmina Kowale Oleckie na dzień 31 grudnia 2024 r. liczyła 4558 mieszkańców, w tym 2247 kobiet i 2311 mężczyzn.

Na terenie Gminy położonych jest 50 miejscowości. Największymi wsiami Gminy są: Kowale Oleckie (1701 mieszkańców), Stożne (364 mieszkańców), Drozdowo (197 mieszkańców), Sokółki (180 mieszkańców), Golubki (158 mieszkańców).

Tabela.II.2.Liczba ludności Gminy Kowale Oleckie wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r.

L.p.	Sołectwo	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców	Urodzenia	Zgony
1.	Bialskie Pole	Bialskie Pole	42	-	-
2.	Borkowiny	Borkowiny	136	2	4
3.	Chelchy	Chelchy	55	-	-
4.	Cicha Wólka	Cicha Wólka	57	-	-
5.	Czerwony Dwór	Czerwony Dwór	82	-	-
		Borki	22	-	1
		Główka	9	1	-
		Koniszki	0	-	-
		Leśny Zakątek	32	1	-
		Rogojny	1	-	-
		Wierzbianki	22	-	-
6.	Czukty	Czukty	52	-	1
7.	Dorsze	Dorsze	48	-	-
		Piastowo	36	-	-
8.	Drozdowo	Drozdowo	197	2	6
		Drozdówko	19	-	-
9.	Golubie Wężewskie	Golubie Wężewskie	57	-	-
10.	Golubki	Golubki	158	2	3
		Golubki-Cegielnia	0	-	-
11.	Gorczyce	Borysowo	0	-	-
		Budki	0	-	-
		Daniele	106	-	1
		Gorczyce	19	-	-
12.	Guzy	Guzy	54	-	1
13.	Jabłonowo	Jabłonowo	94	1	1
		Łodygi	0	-	-
		Romanowizna	0	-	-
14.	Kiliany	Kiliany	63	1	1
		Kilianki	21	-	1

15.	Kowale Oleckie	Kowale Oleckie	1 701	7	42
16.	Lakiele	Lakiele	128	1	3
		Kucze	29	1	-
17.	Monety	Monety	89	1	2
18.	Rogówko	Rogówko	59	-	2
19.	Sokółki	Sokółki	180	1	4
		Mściszewo	0	-	-
		Żydy	92	-	3
20.	Stacze	Stacze	123	-	1
21.	Stożne	Stożne	364	2	8
		Stożne-Żwirownia	0	-	-
22.	Szarejki	Szarejki	94	1	2
23.	Szeszki	Szeszki	39	-	1
		Szeszki-Leśniczówka	0	-	-
24.	Szwalk	Szwalk (wieś i osada leśna)	61	-	-
		Mazury	26	-	-
		Zawady Małe	2	-	-
25.	Wężewo	Gościrady	0	-	-
		Wężewo	152	1	1
26.	Zawady Oleckie	Zawady Oleckie	37	-	-
Ogółem			4 558	25	89

Tabela. II.3. Struktura ludności według płci i wieku – stan na 31 grudnia 2024 r.

Wiek	0-6		7-15		16-19		20-60 K 20-65 M		Pow. 60	Pow. 65
Płeć	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
Razem	145	140	204	227	121	108	1173	1515	604	321

W gminie Kowale Oleckie kobiety stanowią 49,30%, mężczyźni – 50,70% ogólnej liczby mieszkańców.

Tabela. II.4. Ludność Gminy Kowale Oleckie wg płci w latach 2014-2024

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
KOBIETY	2682	2639	2589	2541	2473	2441	2410	2380	2343	2307	2247
MEŻCZYŹNI	2746	2704	2680	2646	2566	2535	2477	2448	2401	2358	2311
OGÓŁEM	5428	5343	5269	5187	5039	4976	4887	4828	4744	4665	4558

Wykres II.1. Ludność Gminy Kowale Oleckie w latach 2014-2024

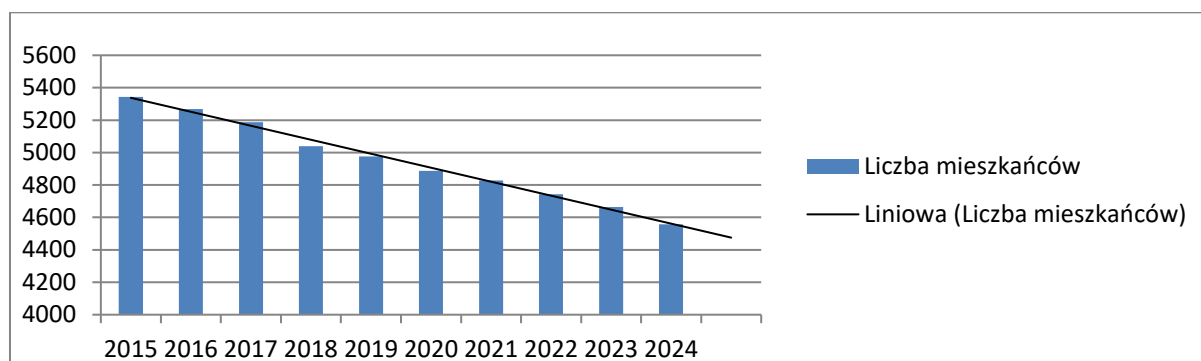

Tabela. II.5. Przemieszczenia ludności gminy w latach 2014-2024

RODZAJ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
ZAMELDOWANIA	112	120	119	134	149	140	151	158	152	147	142
WYMELDOWANIA	168	255	229	246	263	246	254	245	237	236	256

Tabela. II.6. Statystyka urodzeń, zawartych małżeństw i zgonów w gminie Kowale Oleckie w latach 2014-2024

ROK	URODZENIA	MAŁŻEŃSTWA	ZGONY
2014	44	25	73
2015	47	29	55
2016	50	41	62
2017	55	29	66
2018	54	38	65
2019	42	32	67
2020	53	26	89
2021	46	29	69
2022	33	26	68
2023	42	30	76
2024	25	33	89

II. 4. Jubileusze pożycia małżeńskiego

Tabela.II.7. Jubileusze długoletniego pożycia małżeńskiego.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
50 lecie	7	0	8	9	7	4	10	10	10	7	4
55 lecie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60 lecie	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0
65 lecie i więcej	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0

ROZDZIAŁ III GOSPODARKA PRZESTRZENNA

III. 1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Podstawowe kierunki zagospodarowania gminy wyznacza studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Jest to dokument planistyczny o charakterze ogólnym, obejmujący obszar całej gminy. Celem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy i lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowale Oleckie uchwalone uchwałą Nr RG.0007.277.2014 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 14 listopada 2014 r. Uszczegółowienie zasad zagospodarowania terenów następuje w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowale Oleckie

Lp.	Nazwa miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Numer i data uchwały Rady Gminy
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Kowale Oleckie	Uchwała Nr V/38/2003 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 9 kwietnia 2003 r.
2.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów złóż kruszywa „Stożne IV” i „Stożne V” we wsi Stożne w gminie Kowale Oleckie	Uchwała Nr VIII/66/2003 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 4 września 2003 r.
3.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów złóż kruszywa „Stożne VI” we wsi Stożne Golubki w gminie Kowale Oleckie	Uchwała Nr VIII/67/2003 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 4 września 2003 r.
4.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Gorczyce w Gminie Kowale Oleckie (złoża kruszywa naturalnego „GORCZYCE”)	Uchwała Nr XXIV/175/2005 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 11 lutego 2005 r.
5.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowale Oleckie w części obrębu geodezyjnego Kowale Oleckie, Monety, Gorczyce i Kucze	Uchwała Nr RG.0007.99.2016 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 17 marca 2016 r.
6.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w obrębie geodezyjnym Sokółki w miejscowości Sokółki w Gminie Kowale Oleckie	Uchwała Nr RG.0007.61.2019 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 6 sierpnia 2019 r.
7.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Stożne	Uchwała Nr RG.0007.185.2021 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 10 lutego 2021
8.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w	Uchwała Nr RG.0007.209.2021 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 22

	miejscowości Kowale Oleckie	czerwca 2021
9.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Kowale Oleckie (obręb geodezyjny Szwałk)	Uchwała Nr RG.0007.316.2022 Rady Gminy Kowale Oleckie z dnia 29 listopada 2022 r.

Rada Gminy Kowale Oleckie podjęła Uchwałę nr RG.0007.378.2023 z dnia 20 września 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów stanowiących fragmenty obrębów geodezyjnych Wężewo, Żydy, Szarejki, Kiliany, Guzy i Czukty w Gminie Kowale Oleckie. Prace planistyczne nie zostały jeszcze zakończone.

W przypadku, gdy dla określonego terenu nie uchwalono miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przedsięwzięcia są realizowane w drodze ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

III.2. Wydane decyzje administracyjne o warunkach zabudowy

Tabela.III.2 Zestawienie decyzji o warunkach zabudowy w Gminie Kowale Oleckie wydanych w latach 2018 - 2024 z podziałem na funkcje.

PRZEZNACZENIE	ROK						
	2018	2019	2020	2020	2021	2022	2024
Obiekty mieszkalne	13	14	17	19	11	17	20
Obiekty usługowe	1	-	4	-	3	1	-
Obiekty produkcyjne	1	2	-	-	-	2	5
Obiekty garażowe, gospodarcze, magazynowe	7	4	-	4	1	1	12
Obiekty zabudowy zagrodowej	2	2	2	3	1	3	12
Obiekty rekreacyjne	1	2	3	-	3	6	9
Zmiana użytkowania	4	1	2	4	5	3	7
Infrastruktura techniczna	-	-	-	10	9	9	9
RAZEM	29	25	28	40	33	42	74

ROZDZIAŁ IV OCHRONA ŚRODOWISKA I ROLNICTWO

IV.1. Ochrona przyrody

Gmina Kowale Oleckie charakteryzuje się stosunkowo wysokim wskaźnikiem lesistości, który wynosi ponad 38,4% powierzchni gminy (tj. 9 881,58 ha), co stanowi wartość

wyższą od średniej krajowej (29,7%), średniej wojewódzkiej (31,6%) i średniej powiatowej około (30,2%).

Na terenie gminy Kowale Oleckie znajdują się obszary cenne przyrodniczo, objęte ochroną prawną wynikającą z ustawy o ochronie przyrody. Są to: 2 obszary sieci Natura 2000 (Obszar specjalnej ochrony ptaków Puszcza Borecka – 18 963 ha, Obszar specjalny ochrony siedlisk Ostoja Borecka – 25 340 ha), 3 Obszary Chronionego Krajobrazu (Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Boreckiej - 22 861 ha, Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Szeskich – 12 495 ha, Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Oleckich – 10 521 ha), 5 rezerwatów przyrody: Cisowy Jar (10,7 ha florystyczny, stanowiska cisa), Wyspa Lipowa na jeziorze Szwałk Wielki (florystyczny 2,7 ha drzewostan lipy), Mazury (372,6 ha krajobrazowy zespół wodno-leśny Puszczy Boreckiej), Lipowy Jar (zachowanie drzewostanu i rzeźby terenu pow. 49,54 ha) oraz Borki (zachowanie naturalnych zbiorowisk leśnych) oraz 16 pomników przyrody, w tym grupy drzew oraz pojedyncze drzewa.

IV. 2. Ochrona zwierząt

Zadaniem własnym Gminy jest między innymi zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom. Corocznie przyjmowany jest Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganiu bezdomności zwierząt na terenie Gminy Kowale Oleckie. W 2024 r. taki program Rada Gminy Kowale Oleckie przyjęła uchwałą nr RG. 0007.409.2024 w dniu 28 lutego 2024 r. Umowę na wyłapywanie oraz zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom na terenie Gminy w roku 2024 realizowało schronisko "SONIECZKOWO" w Żarnowie Pierwszym k/Augustowa.

Wykonując zadania określone w programie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Kowale Oleckie zapewniono miejsce tymczasowej opieki dla zwierząt hodowlanych w gospodarstwie rolnym w miejscowości Rogówko.

IV. 3. Ochrona klimatu i powietrza

W maju 2015 r. przyjęto do realizacji „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Kowale Oleckie. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej jest dokumentem średniookresowym, który wyznacza cele i działania na kilka lat. W proces tworzenia Planu zostały zaangażowane różne grupy interesariuszy z terenu gminy, wśród których były władze gminy, pracownicy urzędu gminy, władze i pracownicy jednostek organizacyjnych gminy, a także przedstawiciele lokalnego społeczeństwa i przedsiębiorców. Plan został poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Gmina Kowale systematycznie od wielu lat realizuje działania zmierzające do zmniejszenia zużycia energii oraz mniejszej emisji zanieczyszczeń. Wynikają one z przyjętych i systematycznie

aktualizowanych dokumentów strategicznych Gminy, w tym Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Kowale Oleckie. Główny cel Planu Gospodarki Niskoemisyjnej to: redukcja emisji zanieczyszczeń o 20% do 2020 r. w stosunku do roku bazowego na terenie gminy Kowale Oleckie. Proces wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania i stałej komunikacji ze społeczeństwem. W Planie zostały określone podstawowe źródła emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych na obszarze gminy, którymi w największym stopniu są emitery lokalne. Uwzględniając możliwości finansowe Gminy, jak również możliwości wsparcia zewnętrznymi środkami władze wybierają do realizacji zrównoważony wariant działań, dający pewność realizacji zakładanych efektów ekologicznych i wyznaczonych celów, który w ostatnich latach nakierowany jest przede wszystkim na podniesienie standardów w jakości i bezpieczeństwie układów komunikacyjnych oraz promowania zastosowań odnawialnych źródeł energii ale także zakupu wysokosprawnych urządzeń spalinyowych do utrzymania zasobów Gminy i bezpieczeństwa jej mieszkańców. W 2024 roku w obszarze Odnawialnych Źródeł Energii zawarte zostały umowy na realizację inwestycji: Budowa PSZOK w Kowalach Oleckich, Budowa SUW w Kowalach Oleckich, Modernizacja SUW w Stożnem. Wskazane inwestycje w zakresie rzeczowym uwzględniają mikroinstalacje fotowoltaiczne o łącznej mocy 90kWp oraz instalację systemu ogrzewania budynku administracyjno-socjalnego w PSZOK na bazie pompy ciepła.

IV.4. Wody powierzchniowe i podziemne

wody powierzchniowe

Na terenie gminy Kowale Oleckie brak jest większych cieków powierzchniowych. Do najważniejszych należą cieki: Jarka i Ełk (zwana Czarną Strugą), Mazurka oraz Jegrznia (Lega), a także strumień płynący po wschodnim obrzeżu Puszczy Boreckiej. Rzeka Jarka jest źródłową strugą rzeki Gołdapy. Źródła tej rzeki znajdują się na terenie gminy w północno-wschodniej części wsi Szarejki. Rzeka Ełk (Czarna Struga) ma swoje źródła nieopodal miejscowości Siedliska, około 12 km od Gołdapi i płynie w kierunku południowym. Przepływa przez jeziora: Szwałk, Piłwąg, Łażno, Litygajno, Łasmiady, Straduny, Maleckie i Ełckie, zmieniając kilkakrotnie swoją nazwę (Czarna Struga, Łażna Struga, Ełk). Kończy swój bieg wpływając do Biebrzy. Rzeka Jegrznia (Lega) jest prawobrzeżnym dopływem Biebrzy. Źródła Jegrzni zlokalizowane są na północny – zachód od wsi Szarejki. Rzeka Mazurka płynąca w zachodniej części gminy Kowale Oleckie jest dopływem jeziora Łażno, do którego uchodzi w południowo-wschodniej jego części.

Gmina charakteryzuje się występowaniem małej ilości jezior. Większe ich skupienie występuje jedynie w południowo-zachodniej części gminy. Występujące na terenie gminy jeziora są pochodzenia rynnowego, przepływowe. Do największych należą m.in. Szwałk Mały, Szwałk Wielki, Piłwąg. Jezioro Szwałk Wielki jest największym zbiornikiem na terenie gminy i zajmuje powierzchnię ponad 2 km². Jego maksymalna głębokość to ok. 11 m. Wiele

małych jezior przechodzi proces eutrofizacji, który prowadzi do przekształcenia tych zbiorników w płytkie stawy, zamieniające się kolejno w torfowiska wysokie.

wody podziemne

Na całym obszarze gminy dominuje czwartorzędowe piętro wodonośne. Występujące wody podziemne są średniej jakości i wymagają uzdatniania. Są również wody, w których stwierdzono przekroczenie wartości dopuszczalnych dla wód do picia. Na obniżenie jakości wód mają wpływ przede wszystkim takie wskaźniki jak – żelazo, mętność i barwa. Mają one pochodzenie naturalne. Obecne w dużych ilościach żelazo (Fe), wraz z towarzyszącym mu manganem (Mn), jest charakterystyczne dla czwartorzędowych osadów wodnolodowcowych. Z obecnością związków Fe i Mn oraz substancji organicznej związane są też mętność i barwa wód.

IV.5. Ochrona przed substancjami niebezpiecznymi

Gmina Kowale Oleckie w 2024 r. realizowała zadanie z tytułu ochrony przed substancjami niebezpiecznymi (dotyczy azbestu i wyrobów zawierających azbest) w ramach programu dotacyjnego „Ochrona powierzchni ziemi – zbieranie, transport oraz unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest realizowane w gospodarstwach rolnych”. Złożony przez Gminę wniosek do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie uzyskał dofinansowanie w kwocie łącznej 20 468,25 zł. Do działania przystąpiło 9 rolników z terenu gminy Kowale Oleckie. Ilość zebranych materiałów niebezpiecznych zawierających azbest (płyty eternitowe) wyniosła 31,12 Mg.

IV.6. Obszary zielone

Na terenie Gminy Kowale Oleckie znajdują się tereny zieleni, które służą mieszkańcom jako tereny wypoczynkowe m.in. do zabaw dzieciom, podnoszą standard zasobności miejscowości w ogólnodostępne tereny urządzone, estetykę i funkcjonalność. Takie tereny znajdują się już w większości miejscowościach.

Największym terenem w Gminie Kowale Oleckie jest park spacerowo – wypoczynkowy położony w Kowalach Oleckich pomiędzy ul. Kościuszki i Dworcową, z licznymi alejkami, ławkami, placem zabaw dla dzieci oraz elementami siłowni zewnętrznej. W pozostałych miejscowościach gminy obiekty te zostały utworzone jako tereny rekreacyjne często z funkcjami wypoczynkowo – sportowymi, jak np. w miejscowościach: Stożne, Sokółki, Jabłonowo, Szwalk, Golubki, Borokowiny, Drozdowo. Od 2020 r. w Kowalach Oleckich i w Sokółkach funkcjonują Otwarte Strefy Aktywności, które zostały utworzone przy wsparciu środkami rządowymi przez Ministerstwo Sportu i Turystyki, a od 2023 r. w Kowalach Oleckich przy obiekcie sportowym ORLIK i przy Środowiskowym Domu Samopomocy tereny integracji społecznej z urządzonymi strefami zieleni i wypoczynku.

IV.7. Rolnictwo

Gmina Kowale Oleckie jest gminą, w której rolnictwo dominuje. Jest to przede wszystkim działalność wykonywana przez osoby fizyczne. Użytki rolne w 2024 roku stanowiły powierzchnię 11 264 ha (spadek o 44 ha). W produkcji zwierzęcej nadal przeważa chów bydła mlecznego i opasowego. Gleby są ważnym składnikiem środowiska naturalnego. Występuje tu mozaika gleb brunatnych i bielcowych oraz czarne ziemie i mady. Gleby brunatne występują na terenach pagórkowatych falistych, na skale macierzystej, którą jest glina zwałowa i piaski gliniaste. Gleby bielcowe utworzyły się na piaskach glaciofluwialnych. Największe zróżnicowanie typów, rodzajów i gatunków gleb występuje w obrębie Wzgórz Szeskich. Najlepsze gleby – klasy III oraz IV bonitacyjnej należące do kompleksu 2-ego (pszennego dobrego) i 4-ego (żytniego bardzo dobrego), występują głównie w rejonie miejscowości: Jabłonowo, Sokółki, Guzy, Szeszki, Szwałk, Borkowiny, Chełchy, Kowale Oleckie, Kucze, Gorczyce, Drozdowo i Lakiele. Mniej korzystne gleby, tj. kompleksu 3-ego (pszennego wadliwego) oraz kompleksu 5-ego (żytniego dobrego) występują w rejonie miejscowości: Kowale Oleckie, Jabłonowo, Szwałk, Wężewo, Kucze, Drozdowo, Zawady Oleckie, Szarejki, Monety, Kiliany, Kilianki, Stożne i Golubie Węzewskie. Udział gruntów ornych o poszczególnych klasach bonitacyjnych przesądza o strukturze upraw, wśród których nadal dominuje kukurydza na kiszonkę w ilości około 666 ha na kiszonkę i 173 ha na ziarno. Pozostałe uprawy to zboża: pszenica ozima i jara około 1 200 ha, żyto – 283 ha, mieszanki zbożowe – 2 336 ha, owies – 238 ha, pszenżyto – 730 ha, jęczmień ozimy i jary – 294 ha, rzepak – 635 ha, soczewica – 130 ha, bobik - 66 ha, groch – 54 ha, koniczyna czerwona - 127 ha, ziemniaki - 25 ha, ugór – 106 ha. Na uwagę zasługuje stosunkowo wysoki odsetek powierzchni łąk i pastwisk – 722 ha oraz trwałych użytków zielone na gruntach ornych – 3 450 ha, co umożliwia rozwój hodowli bydła mlecznego i mięsnego. Chów trzody chlewnej prowadzony jest w zaledwie 5 gospodarstwach rolnych.

Tabela. IV.1. Liczba gospodarstw rolnych według powierzchni

Lp.	Gospodarstwa rolne o powierzchni	Gmina Kowale Oleckie	
		Liczba gospodarstw	Struktura w % w ilości gospodarstw
1.	od 1,00 do 1,99 ha	172	23,02
2.	od 2,00 do 4,99 ha	161	21,55
3.	od 5,00 do 9,99 ha	109	14,59
4.	od 10,00 do 14,99 ha	80	10,71
5.	od 15,00 do 19,99 ha	53	7,10
6.	od 20,00 do 49,99 ha	133	17,81
7.	od 50,00 do 99,99 ha	28	3,75
8.	100 ha i więcej	11	1,47
	w tym: powyżej 300 ha	3	0,40
Razem		747	100

Powyższe dane wskazują, że gospodarstwa rolne małe – o powierzchni do 15 ha, stanowią 522 gospodarstwa rolne (516 w 2023 r.) co stanowi 69,88% (69,45% w 2023 r.) z ogólnej ich liczby tj. 747 (743 w 2023 r.) wszystkich gospodarstw.

IV. 8. Gospodarka odpadami

W 2024 na terenie Gminy Kowale Oleckie funkcjonował Wspólny System Segregacji Odpadów (WSSO) zgodnie z którym obowiązywał system zbiórki odpadów w systemie pojemnikowo/workowym z podziałem na frakcje: metale i tworzywa sztuczne, papier, szkło, odpady ulegające biodegradacji oraz odpady zmieszane/resztkowe. Ponadto na terenie gminy selektywnie zbierane były także frakcje: zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, szkło, złom metalowy, inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe, odpady wielkogabarytowe, popiół paleniskowy, odpady niebezpieczne (przeterminowane leki, baterie i akumulatory, świetlówki i inne odpady zawierające rtęć, oleje i tłuszcze jadalne, chemikalia), zużyte baterie i akumulatory, zużyte opony oraz odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych, powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych (igły i strzykawki) oraz tekstylia i odzież.

Na terenie gminy Kowale Oleckie systemem odbioru odpadów objęte były wszystkie nieruchomości (zamieszkałe i niezamieszkałe).

Podmiotem świadczącym usługę odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości była Koma Gospodarka Odpadami Sp. z o.o.; Instalacją Komunalną do której trafiały odpady w celu ich zagospodarowania był Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w Siedliskach k/Elku (w ramach członkostwa Gminy w Związku Międzygminnym „Gospodarka Komunalna”)

Łączna ilość odpadów komunalnych wytworzona w 2024 roku z terenu gminy i przekazana do zagospodarowania wyniosła – 954,2 Mg (dane na podstawie sprawozdań podmiotu odbierającego odpady oraz danych ZMGK do sprawozdania SG-1 i obejmują odpady odebrane bezpośrednio od właścicieli nieruchomości oraz odebrane w PSZOK), w tym:

- papier i tektura- 24,5 Mg
- metale i tworzywa sztuczne- 117,7 Mg
- szkło- 55,0 Mg
- odpady biodegradowalne- 30,5 Mg
- odpady zmieszane/resztkowe -585,06 Mg
- odpady wielkogabarytowe -42,0 Mg
- popiół paleniskowy -24,54 Mg
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny- 2,1 Mg
- odpady budowlane i rozbiórkowe- 72,8 Mg

Przyjęte w 2024 roku metody naliczenia opłaty za gospodarowanie odpadami:

- nieruchomości zamieszkałe – od 1 mieszkańca;
 - nieruchomości niezamieszkałe (w tym domki letniskowe i nieruchomości rekreacyjne):
- za pojemnik/worek przy jednorazowym odbiorze

Obowiązujące w 2024 roku stawki opłat:

nieruchomości zamieszkałe

Sposób gromadzenia odpadów	stawka opłaty/osobę
selektywny	29,00 zł 25,00 zł*
nieselektywny	58,00 zł

*po uwzględnieniu częściowego zwolnienia z opłaty z tytułu kompostowania bioodpadów w kompostowniku przydomowym

nieruchomości niezamieszkałe

Sposób gromadzenia odpadów	Stawka opłaty
<i>selektywny</i> - worek 50 l - worek 120 l - worek 160 l - worek 240 l - pojemnik 120 l - pojemnik 240 l - pojemnik 660 l - pojemnik 1100 l - kontener KP 7	10,00 zł 24,00 zł 32,00 zł 48,00 zł 24,00 zł 48,00 zł 132,00 zł 220,00 zł 1400,00 zł
<i>nieselektywny</i> - worek 50 l - worek 120 l - worek 160 l - worek 240 l - pojemnik 120 l - pojemnik 240 l - pojemnik 660 l - pojemnik 1100 l - kontener KP 7	opłata podwyższona 20,00 zł 48,00 zł 64,00 zł 96,00 zł 48,00 zł 96,00 zł 264,00 zł 440,00 zł 2800,00 zł

IV. 9. Składowisko odpadów w Stożnem

Zamknięte i zrehabilitowane składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowane jest w m. Stożne gm. Kowale Oleckie na działce o nr geod. 175/43.

Rehabilitację zakończono w 2012 roku. Obecnie prowadzony jest monitoring poeksploatacyjny. W analizowanym roku żaden z badanych parametrów fizyko-chemicznych nie wykazał przekroczenia dopuszczalnych prawem norm.

ROZDZIAŁ V KOMUNIKACJA I DROGOWNICTWO

V.1. Sieć drogowa

Na sieć drogową Gminy Kowale Oleckie składają się drogi:

- krajowe,
- wojewódzkie,
- powiatowe,
- gminne (w tym drogi wewnętrzne – ulice, drogi dojazdowe do gruntów i gospodarstw).

Drogi krajowe przebiegające przez teren gminy:

- Nr 65 Gołdap – Bobrowniki (odc. w granicach gminy o dł. 15 km),

Drogi wojewódzkie przebiegające przez teren gminy:

- Nr 652 Kowale Oleckie z DW 653 w Suwałki (odc. w granicach gminy o dł. 7 km)

Drogi powiatowe o długości 100 km, w tym o nawierzchni bitumicznej – 62 km, żwirowo-gruntowe 38 km.

Drogi gminne posiadają łączną długość 338 km z tego:

- 29 km o nawierzchni bitumicznej,
- 4 km o nawierzchni betonowej,
- 300 km o nawierzchni gruntowej (w tym 268 km wzmocnioną żwirem).

V.2. Inwestycje drogowe

W 2024 roku Gmina zrealizowała przebudowę dróg gruntowych utwardzonych na bitumiczne o dł 3,647 km relacji Drozdowo – Drozdówek, Golubie Wężewskie - Stacze oraz ponad 0,202 km w Szarejkach. Drogi gminne były poddawane bieżącemu utrzymaniu, a co za tym idzie: profilowaniu, skarpowaniu, żwirowaniu, wykaszaniu poboczy, zmiataniu, a w okresie zimowym odśnieżaniu i zwalczaniu śliskości. Gmina w równym udziale finansowym tak jak Powiat Olecki wspierała również środkami własnymi zadania inwestycyjne i remontowe realizowane na drogach powiatowych.

V. 3. Zezwolenia na przewóz osób

Na terenie gminy Kowale Oleckie w 2024 roku świadczone były usługi przewozu osób w krajowym transporcie drogowym przez następujących przewoźników posiadających stosowne licencje:

1. Biuro Usług Turystycznych Żak Tourist” Sp. Z o. o. ul. Rybacka 2, 16 – 300 Augustów.
2. Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej „POLONUS” w Warszawie Spółka Akcyjna, ul. Aleje Jerozolimskie 144, 02 – 305 Warszawa.
3. Podlaska Komunikacja Samochodowa NOVA S.A., ul. Bohaterów Monte Cassino 8, 15-873 Białystok, Oddział w Suwałkach, ul. Wojska Polskiego 100, 16-400 Suwałki.
4. Andrzej Jasionowski, ul. Kolejowa 2A, 11-500 Giżycko.
5. FASTER Sp. z.o.o., ul. Marii Konopnickiej 7/4, 10-168 Olsztyn

ROZDZIAŁ VI GOSPODARKA KOMUNALNA

VI. 1. System zaopatrzenie w wodę

System zaopatrzenie w wodę tworzą:

- 1) ujęcia wody w Kowalach Oleckich i w Stożnem,
- 2) stacje poboru i uzdatniania wody w Kowalach Oleckich i Stożnem
- 3) przepompownie wody w Lakielach, Chełchach i Szarejkach,
- 4) sieć wodociągowa.
- 5) sieć wodociągowa PWiK Gołdap.
- 6) sieć wodociągowa i ujęcie SM NOWA.
- 7) sieć wodociągowa SM Mazury.

System umożliwia dostęp do wody pitnej prawie wszystkim mieszkańcom gminy (99%). Eksploatacją wodociągów gminnych zajmuje się Referat ds. Infrastruktury, Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej, Ewidencji Działalności Gospodarczej Urzędu Gminy w Kowalach Oleckich.

Zdolność produkcyjną ujęć wodociągowych obsługiwanych przez Urząd przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela. VI.1. Zdolność produkcyjna ujęć wodociągowych w 2024 r.

Lp.	Lokalizacja ujęć wody	Zdolność produkcyjna (m3/dobę)
1.	Kowale Oleckie – 2 ujęcia głębinowe	480
2.	Stożne – 2 ujęcia głębinowe	696
Razem		1176

Urząd Gminy w Kowalach Oleckich obsługuje 162,1 km rozdzielczej sieci wodociągowej i dostarcza wodę do 1 245 odbiorców, z tego 1 189 stanowią gospodarstwa domowe, w części połączone z gospodarstwami rolnymi.

Tabela. VI.2. Sieć wodociągowa, dane za lata 2020 – 2024

Lp.	Sieć wodociągowa	Ilość (km /szt./h)				
		2020	2021	2022	2023	2024
1.	Długość sieci rozdzielczej	156,4	156,4	156,4	156,4	162,1
2.	Ilość przyłączy do budynków mieszkalnych	672	676	677	677	696
3.	Liczba awarii sieci wodociągowych	30	35	50	40	42
4.	Przeciętny czas usuwania awarii wodociągowej (w h)	24	8	12	12	12

Tabela. VI.3. Odbiorcy wody, dane za lata 2020 – 2024

Lp.	Sieć wodociągowa	Ilość (szt.)				
		2020	2021	2022	2023	2024
1.	Gospodarka komunalna ogółem	1284	1260	1311	1281	1281
	w tym gospodarstwa domowe	1242	1211	1272	1246	1246

Tabela.VI.4. Pobór wody z ujęć.

Lp.	Sieć wodociągowa	Ilość (tys. m3)				
		2020	2021	2022	2023	2024
1.	Pobór wody ogółem	294	278	284	316	305
	Pobór wody średniodobowy	0,80	0,76	0,77	0,87	0,84

Tabela.VI.5. Wybrane parametry zaopatrzenia w wodę w latach 2020 – 2024

Lp.	Wyszczególnienie	Sprzedaż wody pitnej (w tys. m3)				
		2020	2021	2022	2023	2024
1.	Sprzedaż wody pitnej dla ogółu odbiorców	162	140,7	138	136	139,4
2.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych (w tym rolne)	151,5	132,5	125	134	132,7
3.	Zużycie wody w zakładach i instytucjach	10,5	8,2	13	2	6,7
4.	Zużycie wody w obiektach rekreacyjnych (letniskowych)	0	0	0	0	0
5.	Pobór wody na cele własne	50	95	50	50	49
	wskaźnik %	17	26	17,61	15,682	16,07
6.	Straty	82	132	102	131,6	118,2
	wskaźnik %	28	36	35,91	41,65	38,75
7.	Cena brutto z 1 m3 dostarczonej wody dla wszystkich odbiorców	2,99	3,07	3,10	3,13	4,19

Na terenie gminy Kowale Oleckie na 1 km sieci wodociągowej rozdzielczej przypada zaledwie 0,12 odbiorców. Uwarunkowania te przedkładają się znacząco na wielkość strat w dostawie wody.

Najczęstszą przyczyną strat wody w sieciach wodociągowych zewnętrznych są:

- stan techniczny przewodów i armatury,
- warunki gruntowe,
- wiek instalacji przyłączy i sieci rozdzielczej wodociągowej,
- przecieki wody z nieszczelnych przewodów i uzbrojenia sieci wodociągowej,
- wady materiałów i awarie przewodów wodociągowych,
- kradzieże wody,
- nadmierne ciśnienie wody w sieci i jego zmiany w cyklu dobowym.

VI.2. Jakość wody pitnej

Woda pobierana z ujęć głębinowych w Kowalach Oleckich i Stożnem jest uzdatniana poprzez złoża filtracyjne w dwustopniowym cyklu w celu redukcji żelaza i manganu.

Mieszkańcom gminy jest dostarczana woda o jakości przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Woda jest okresowo badana w laboratoriach posiadających Certyfikat Akredytacji. Badania wykonywane są wg harmonogramu badań w zakresie monitoringu kontrolnego i przeglądowego (rozszerzonego). Harmonogram jest uzgadniany i podlega zatwierdzeniu przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego.

VI.3. System kanalizacyjny

System kanalizacyjny na terenie gminy Kowale Oleckie tworzą:

- oczyszczalnia ścieków mechaniczno – biologiczna w Kowalach Oleckich, do której podłączone są miejscowości: Kowale Oleckie, Daniele, Stożne, Golubki
- przepompownie ścieków – 6 szt. w miejscowości Kowale Oleckie, 1 szt. w miejscowości Daniele, 1 szt. w miejscowości Rogówko, 5 szt. w miejscowości Stożne, 5 szt. w miejscowości Golubki
- sieć kanalizacyjna w miejscowościach Kowale Oleckie, Daniele, Rogówko, Stożne, Golubki
- Oczyszczalnie ścieków SM Drozd w msc.: Drozdowo, Drozdówko, Borkowiny, Mściszewo, Wężewo.

Oczyszczalnia ścieków w Kowalach Oleckich

Wydajność oczyszczalni w Kowalach Oleckich wynosi 350 m³/dobę. Dopływ ścieków komunalnych do oczyszczalni następuje poprzez kolektor sanitarny o łącznej długości 25,5 km. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 580 dostawców w tym 562 gospodarstw domowych.

Tabela.VI.6. Sieć kanalizacyjna Kowale Oleckie

Lp.	Sieć kanalizacyjna	Ilość (km /szt.)				
		2020	2021	2022	2023	2024
1.	Długość sieci kanalizacyjnej	25,5	25,5	25,5	25,5	25,6
2.	Ilość przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	277	281	285	286	292
3.	Liczba awarii systemów kanalizacji	30	40	40	30	28

Tabela. VI.7. Dostawcy ścieków komunalnych Oczyszczalnia Kowale Oleckie

Lp.	Odbiorcy usług kanalizacyjnych	Ilość (szt.)				
		2020	2021	2022	2023	2024
1.	Dostawcy ogółem	580	580	580	580	580
	w tym: gospodarstwa domowe	562	562	562	562	562
2.	Wskaźnik % mieszkańców odprowadzających ścieki do kanalizacji sanitarnej	49	49	49	49	49

Tabela.VI.8. Struktura ścieków oczyszczonych w latach 2020 – 2024 Oczyszczalnia Kowale Oleckie

Lp.	Wyszczególnienie	Ścieki oczyszczone (w tys. m ³)				
		2020	2021	2022	2023	2024
1.	Ścieki oczyszczone ogółem, z tego:	55,45	49,0	51,8	46	47
	ścieki dopływające wg faktur	55	47	50,1	45	45
	w tym z gospodarstw domowych	45	40	29,4	45	36,5
2.	ścieki dowożone	0,45	2	2	1	2
3.	wody filtracyjne	0	0	0	0	0
4.	Średnia dobowa ścieków oczyszczonych	0,150	0,128	0,138	0,126	0,129
5.	Koszt brutto utylizacji 1 m ³ – ustalony wg taryf	5,25	5,25	5,48	5,53	6,92

Oczyszczalnia ścieków w Staczach

Do oczyszczalni podłączona jest miejscowość: Stacze. Sieć kanalizacyjna w miejscowości Stacze wynosi 1 km. Wydajność oczyszczalni w Staczach wynosi 18 m³/dobę. Dopływ ścieków komunalnych od 17 dostawców do oczyszczalni następuje poprzez kolektor sanitarny o łącznej długości 1 km. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 17 dostawców w tym 16 gospodarstw domowych.

Tabela.VI.9. Sieć kanalizacyjna Oczyszczalnia Stacze

Lp.	Sieć kanalizacyjna	Ilość (km/szt.)				
		2020	2021	2022	2023	2024
1.	Długość sieci kanalizacyjnej	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
2.	Ilość przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	5	5	5	5	5
3.	Liczba awarii systemów kanalizacji	0	1	2	2	2

Tabela. VI.10. Dostawcy ścieków komunalnych Oczyszczalnia Stacze

Lp.	Odbiorcy usług kanalizacyjnych	Ilość (szt.)				
		2020	2021	2022	2023	2024
1.	Dostawcy ogółem	17	17	17	17	17
	w tym: gospodarstwa domowe	16	16	16	16	16
2.	Wskaźnik % mieszkańców odprowadzających ścieki do kanalizacji sanitarnej	2	2	2	2	2

Tabela.VI.11. Struktura ścieków oczyszczonych w latach 2020 – 2024 Stacze

Lp.	Wyszczególnienie	Ścieki oczyszczone (w tys. m ³)				
		2020	2021	2022	2023	2024
1.	Ścieki oczyszczone ogółem, z tego:	2	3	3	2	2
	ścieki dopływające wg faktur	2	3	3	2	2
	w tym z gospodarstw domowych	2	3	3	2	2
2.	ścieki dowożone	0	0	0	0	0
3.	wody filtracyjne	0	0	0	0	0
4.	Średnia dobową ścieków oczyszczonych	0,0054	0,0054	0,0032	0,0055	0,0055
5.	Koszt brutto utylizacji 1 m ³ – ustalony wg taryf	9,25	9,25	5,48	5,53	6,92

W obecnym stanie obiekt oczyszczalni ścieków mechaniczno-biologicznej osiąga zdolność techniczną w zakresie oczyszczania ścieków w stopniu pozwalającym na wprowadzanie ścieków do środowiska o jakości wskaźników nieprzekraczających warunków pozwolenia wodno - prawnego.

Oczyszczalnie Przydomowe na terenie gminy Kowale Oleckie:

Ilość przydomowych oczyszczalni na dzień 31.12.2024 r. wynosiła - 179 szt. Wszystkie podłączone do w/w oczyszczalni budynki, to gospodarstwa domowe.

Ilość szamb na dzień 31.12.2024 r. wynosiła – 490 szt.

ROZDZIAŁ VII TURYSTYKA I GOSPODARKA

VII.1. Turystyka

Brak naturalnych akwenów wodnych sprawia, iż gmina Kowale Oleckie jest mało atrakcyjna pod względem turystyczno-rekreacyjnym w typowym okresie wakacyjnym. Do głównych i bardzo istotnych walorów gminy należy zaliczyć duże, prawnie chronione powierzchnie o wyjątkowych walorach przyrodniczych, urozmaicone kompleksy leśne, rozciągające się na terenie gminy deniwelacje terenu, czyste powietrze, które bardzo przyciągają miłośników przyrody. Na terenie gminy jest 11 gospodarstw agroturystycznych, które oferują ok. 86 miejsc noclegowych.

Szlaki i atrakcje turystyczne gminy Kowale Oleckie

- szlak "Mostami Mazurki i brzegami jezior ku puszczańskim ostępom" - oznaczony kolorem czerwonym,
- szlak "Po wierchach i jarach Szeskiego Garbu" - oznaczony kolorem niebieskim,
- szlak "Po dworach i jeziorach prowadzący" - oznaczony kolorem zielonym
- szlak wodny: Puszcza Borecka – jezioro Szwałk Wielki – jezioro Ełk
- zabytkowe parki, m.in. w: Dorszach, Staczach, Szwałku, Wężewie

VII.2. Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej

Zgodnie z Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej (CEIDG), według stanu na koniec 2024 r. ilość zarejestrowanych podmiotów, które mają główne miejsce prowadzenia działalności na terenie gminy Kowale Oleckie, to 152 podmiotów, z czego status „aktywny” posiadało 107, status „zawieszony” 45.

Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy, to przede wszystkim jednoosobowe firmy oraz mikroprzedsiębiorcy, zatrudniający mniej niż 10 pracowników oraz małe przedsiębiorstwa prowadzące małe zakłady rodzinne, zatrudniające mniej niż 50 pracowników.

Do wiodących branż w gminie zaliczyć należy: handel detaliczny, usługi ogólnobudowlane, przerób drewna, zakłady stolarskie, transport drogowy towarów.

Ilość znaczących placówek usługowych dla ludności przedstawia się następująco:

- sklepy ogólnospożywcze – 7,
- sklepy branżowe – 0,
- lokale gastronomiczne – 4,
- zakłady fryzjerskie i kosmetyczne - 1,
- przychodnie lekarskie – 1,
- apteki – 1,
- banki – 1,
- urzędy pocztowe – 1,
- stacja paliw – 2,
- myjnia samochodowa – 1.

Podmioty zarejestrowane według przeważającego kodu Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) przedstawiają się następująco:

1. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 14,
2. Górnictwo i wydobywanie – 0,
3. Przetwórstwo przemysłowe – 22,
4. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych – 0,
5. Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją – 0,
6. Budownictwo – 51,
7. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle – 24,
8. Transport i gospodarka magazynowa – 7,
9. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 8,
10. Informacja i komunikacja – 2,
11. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa – 1,
12. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości – 0,
13. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 5,
14. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – 1,
15. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne – 0,
16. Edukacja – 2,
17. Opieka zdrowotna i opieka społeczna – 6,
18. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją – 1,
19. Pozostała działalność usługowa – 8,
20. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby – 0,
21. Organizacje i zespoły eksterytorialne – 0.

VII.3. Koncesje na alkohol i liczba punktów sprzedaży alkoholu

W 2024 r. zmniejszyła się liczba punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych o 2 lokale gastronomiczne i 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do

spożycia poza miejscem sprzedaży . Według stanu na koniec 2024 r. na terenie gminy Kowale Oleckie funkcjonowało ogółem 10 punktów sprzedaży alkoholu, z tego:

- 8 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży,
- 2 punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia).

W 2024 r. wydano 11 nowych (przedłużeń) zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wydano również 1 jednorazowe zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych podczas festynu.

VII. 4. Organizacje pozarządowe

W 2024 r. na realizację zadań publicznych gminy przez organizacje pozarządowe została przeznaczona kwota 81 000,00 zł. W wyniku trzech ogłoszonych konkursów ofert na realizację zadań publicznych Gminy Kowale Oleckie dla organizacji pozarządowych na realizację zadań publicznych Gminy, przekazano dotację w kwocie 79 000,00 zł.

Łącznie w ramach ogłoszonych trzech konkursów podpisano 16 umów na realizację zadań publicznych Gminy.

Wydatkowanie środków było zgodne z zakresem zadań publicznych i przedstawiało się następująco:

1. Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej – w szczególności organizację zawodów, rozgrywek, spartakiad, turniejów i rajdów sportowych, biegów przełajowych w Gminie Kowale Oleckie oraz jej reprezentacja na zewnątrz - 15 000,00 zł.

a) Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Rekreacji „KOWALAK” z siedzibą w Kowalach Oleckich pod tytułem: „Stawiamy na rozwój kultury fizycznej!” na kwotę 12 500,00 zł;

b) Stowarzyszenie „Szeskie Wzgórza” z siedzibą w Golubiach Węzewskich pod tytułem: „Szeski Rajd Przyrodniczy” na kwotę 2 500,00 zł.

2. Zadania w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych – działania integracyjne poprzez organizację festynów, spotkań i wycieczek integracyjnych – 3 000,00 zł.

a) Stowarzyszenie „POMOCNA DŁOŃ” z siedzibą w Kowalach Oleckich pod tytułem „Integracyjne Spotkanie Sąsiedzkie” na kwotę 3 000,00 zł;

b) Stowarzyszenie „Kuźnia Dobrych Praktyk” z siedzibą w Kowalach Oleckich pod tytułem „Dzierganie w altanie” na kwotę 3 000,00 zł. Zadanie zostało zrealizowane i rozliczone w terminie i zgodnie z zawartą umową z wykorzystaniem całości środków zawartych w umowie.

3. Działania integracyjne w formie organizacji festynów, spotkań, inicjatyw propagujących podniesienie bezpieczeństwa, „Dni rodziny”, „Czas dla rodziny” – 6 000,00 zł.

a) Fundację Rozwoju Ziemi Oleckiej z siedzibą w Olecku pod tytułem „Bezpiecznie i rodzinie w Gminie Kowale Oleckie” na kwotę 2 000,00 zł;

b) Stowarzyszenie „Szeskie Wzgórza” z siedzibą w Golubiach Wężewskich pod tytułem: „Bezpieczna kobieta i dziewczyna. Warsztat WENDO” na kwotę 2 000,00 zł;

c) Koło Gospodyń Wiejskich „Sokółczanki” w Sokółkach z siedzibą w Sokółkach pod tytułem: „Spotkajmy się podczas Dni Sokólek 2024!” na kwotę 2 000,00 zł.

4. Organizacja imprez, przeglądów, dni, konferencji związanych z promocją dziedzictwa kulturowego i patriotycznego – 4 000,00 zł.

a) Stowarzyszenie „Szeskie Wzgórza” z siedzibą w Golubiach Wężewskich pod tytułem: „Podróż do Przeszłości: Jaćwingowie z Puszczy Boreckiej” na kwotę 2 000,00 zł.

5. Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – 10 000,00 zł.

a) Fundację Rozwoju Ziemi Oleckiej z siedzibą w Olecku pod tytułem „Centrum Organizacji Pozarządowych w Olecku” na kwotę 5 000,00 zł;

b) Stowarzyszenie Gołdapski Fundusz Lokalny z siedzibą w Gołdapi pod tytułem „Działaj Lokalnie” na kwotę 5 000,00 zł. Zadanie zostało zrealizowane i rozliczone w terminie i zgodnie z zawartą umową z wykorzystaniem całości środków zawartych w umowie.

6. Stworzenie różnych form spędzania wolnego czasu (obozy, półkolonie, zimowiska, wycieczki oraz finansowanie imprez dla dzieci i młodzieży) jako promocja zabawy bez alkoholu i środków psychoaktywnych – 30 000,00 zł.

a) Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Rekreacji „KOWALAK” z siedzibą w Kowalach Oleckich pod tytułem „Profilaktyka uzależnień oraz zachowań ryzykownych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Gminy Kowale Oleckie” na kwotę 12 000,00 zł.;

b) Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Rekreacji „KOWALAK” z siedzibą w Kowalach Oleckich pod tytułem „Sportowy Dzień Dziecka w Gminie Kowale Oleckie” na kwotę 5 000,00 zł;

c) Fundację Rozwoju Ziemi Oleckiej z siedzibą w Olecku pod tytułem „Uzależnia mnie tylko sport i radość – profilaktyka poprzez sport i integrację międzypokoleniową” na kwotę 10 000,00 zł;

d) Stowarzyszenie „Szeskie Wzgórza” z siedzibą w Golubiach Wężewskich pod tytułem: „Człowiek częścią natury – aktywne spędzanie czasu w zgodzie z otaczającą przyrodą” na kwotę 3 000,00 zł.

7. Działalność na rzecz osób starszych i samotnych – działania integracyjne poprzez organizację festynów, spotkań i wycieczek integracyjnych – 10 000,00 zł.

a) Stowarzyszenie „Kuznia Dobrych Praktyk” z siedzibą w Kowalach Oleckich pod tytułem „Jesteśmy Europejczykami” na kwotę 4 000,00 zł.

b) Koło Gospodyń Wiejskich „Jedność” z siedzibą w Kowalach Oleckich pod tytułem „Aktywni seniorzy z Gminy Kowale Oleckie” na kwotę 6 000,00 zł.

Wszystkie zadania zostały zrealizowane i rozliczone w terminach i zgodnie z zawartymi umowami z wykorzystaniem całości przyznanych środków.

W zrealizowanych przez organizacje pozarządowe, zadaniach publicznych dofinansowanych przez Gminę, działaniami objętych zostało ponad 1 700 osób, będących bezpośrednimi adresatami (beneficjentami) działań publicznych oraz około 2 300 osób wzięło udział w zorganizowanych koncertach, imprezach rekreacyjnych i sportowych, wydarzeniach kulturalnych, itp.

Stworzenie partnerskich relacji przyczyniło się do właściwej realizacji zadań publicznych, które oprócz wymienionych dofinansowanych zadań, aktywnie uczestniczą w życiu społeczności lokalnej, wzmacniają rolę aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych, a także odpowiadając na zapotrzebowanie społeczne, samodzielnie podejmują się organizacji przedsięwzięć skierowanych do ogółu mieszkańców Gminy Kowale Oleckie.

VII.5. Fundusz sołecki

W samorządach od kilku lat funkcjonuje fundusz sołecki. Wysokość funduszu jest wyliczana na poszczególne sołectwa. O przeznaczeniu funduszu decydują mieszkańcy na zebraniach sołeckich. Aby wiosek sołectwa został przyjęty do realizacji musi spełniać warunki określone w ustawie o funduszu sołeckim, która mówi, że środki funduszu przeznacza się na realizację przedsięwzięć określonych we wniosku sołectwa, które są: zadaniami własnymi gminy, służą poprawie warunków życia mieszkańców, są zgodne ze strategią rozwoju gminy; ponadto powyższe warunki muszą być spełnione łącznie.

Na rok budżetowy 2024 w Gminie Kowale Oleckie nie wyodrębniono środków finansowych na fundusz sołecki.

VII.6. Bezrobocie.

Na dzień 31 grudnia 2024 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy (PUP) w Olecku liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 1 717 osób. Stopa bezrobocia zgodnie z danymi GUS dla powiatu oleckiego wynosiła 12,5%. W kraju wynosiła 5,1%, zaś w województwie warmińsko-mazurskim 8,3%. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Kowale Oleckie zarejestrowani w PUP w tym czasie wynosiła łącznie 276 w tym 138 kobiet. Prawo do zasiłku

przysługiwało 36 osobom. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 137 osób nie posiada żadnych kwalifikacji zawodowych.

Formy aktywizacyjne jakie były stosowane w 2024 roku wobec osób bezrobotnych to: współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Olecku: roboty publiczne – **8 osób**, staże – **1 osoba**, prace społecznie użyteczne – **8 osób** oraz praktyki zawodowe dla uczestników Centrum Integracji Społecznej w Olecku – **8 osób**. Z wszystkich wyżej wymienionych form aktywizacji, jakie wdrażała Gmina Kowale Oleckie korzystali w 2024 r. bezrobotni z terenu gminy Kowale Oleckie.

ROZDZIAŁ VIII OŚWIATA I WYCHOWANIE

Na terenie gminy Kowale Oleckie w 2024 r. funkcjonowały publiczne placówki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sokółkach,
- Szkoła Filialna w Stożnem,
- Przedszkole Samorządowe w Kowalach Oleckich,
- Punkt Przedszkolny w Sokółkach,
- Punkt Przedszkolny w Stożnem

Finansowanie placówek oświatowych spełnia najważniejszą rolę w funkcjonowaniu i realizowaniu zadania statutowych. W Gminie Kowale Oleckie wydatki budżetowe poniesione na oświatę i wychowanie, które obejmują przedszkole, punkty przedszkolne i szkoły podstawowe, bez kosztu dowozu, kosztu obsługi księgowej szkół i kosztów edukacyjnej opieki wychowawczej stanowią blisko 22,13 % łącznych wydatków budżetu gminy.

Tabela.VIII.1. Źródła finansowania zadań oświatowych w 2024 r. [w zł], bez kosztów dowozu dzieci, obsługi księgowej placówek i edukacyjnej opieki wychowawczej.

Subwencja oświatowa	Dotacja przedszkolna	Dotacja podręcznikowa	Dochody własne placówek ośw.	Środki z budżetu gminy	Dotacja celowa Nauka może być fajna	Razem
5 964 977,00	357 193,00	42 914,64	523 870,50	4 421 342,78	35 281,55	11 345 579,47

VIII.1. Przedszkola i Punkty Przedszkolne.

Na terenie gminy Kowale Oleckie funkcjonują:

- Przedszkole Samorządowe w Kowalach Oleckich,
- Punkt Przedszkolny w Sokółkach,
- Punkt Przedszkolny w Stożnem.

Liczba dzieci w przedszkolu w Kowalach Oleckich w roku szkolnym 2023/2024 wynosiła **92**, natomiast w roku szkolnym 2024/2025 wyniosła **94**.

Liczba dzieci w punkcie przedszkolnym w Sokółkach w roku szkolnym 2023/2024 wynosiła **10**, natomiast w roku szkolnym 2024/2025 wyniosła **15**.

Liczba dzieci w punkcie przedszkolnym w Stożnem w roku szkolnym 2023/2024 wynosiła **3** natomiast w roku szkolnym 2024/2025 wyniosła **0**.

Organem prowadzącym dla wskazanych jednostek jest Gmina Kowale Oleckie. W placówkach pracuje wykwalifikowana, profesjonalna i zaangażowana kadra pedagogiczna z kwalifikacjami w zakresie pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej, edukacji logopedycznej, psychologii, pedagogiki specjalnej, terapii pedagogicznej, języka angielskiego, wczesnego wspomagania rozwoju, oligofrenopedagogiki i rytmiki, która dba o wszechstronny rozwój dziecka. Sale dydaktyczne są przestronne z bogatą bazą pomocy dydaktycznych (dywany interaktywne, monitory interaktywne, ozoboty, komputery, telewizory, biblioteczki, drukarki 3D, laboratoria przyszłości), które pomagają w zaspokajaniu dziecięcych potrzeb rozwojowych. Placówki posiadają place zabaw.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rodziców, potrzebom i wymaganiom dzieci, przedszkole i punkty przedszkolne organizują pracę tak, aby zapewnić wszechstronny rozwój dzieci, rozwój ich zainteresowań i zdolności. Przedszkolaki aktywnie uczestniczą w konkursach przedszkolnych, międzyprzedszkolnych oraz organizowane są dla nich zajęcia z różnych obszarów edukacji. W trosce o zdrowie i sukcesy naszych podopiecznych, wychodzimy naprzeciw potrzebom dzieci. W tym celu odbywają się dodatkowe zajęcia z: terapii pedagogicznej, logopedycznej, religii, języka angielskiego, rytmiki, wczesnego wspomagania rozwoju, kształcenia specjalnego wychowanków o niepełnosprawnościami na podstawie orzeczeń i opinii wydawanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, zajęcia stymulacji sensorycznej, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia z psychologiem, zajęcia stymulowania psychoruchowego.

Uczniowie bardzo chętnie biorą udział w akcjach charytatywnych, również we współpracy między szkołami i wieloma instytucjami.

VIII.2. Szkoły Podstawowe.

Na terenie gminy funkcjonują:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sokółkach,
- Szkoła Filialna w Stożnem,

W roku szkolnym 2023/2024 wg Systemu Informacji Oświatowej (SIO) na 30.09.2023 r. na terenie gminy Kowale Oleckie działały 3 szkoły podstawowe, funkcjonowały w nich łącznie **23** oddziałów (28 oddziałów – 2023 r.), w których uczyło się **319** uczniów (**355** uczniów – 2023 r.), natomiast w roku szkolnym 2024/2025 wg SIO na 30.09.2024r. funkcjonowało **21** oddziałów, w których naukę wówczas rozpoczęło **298** uczniów.

Tabela VIII.2. Egzamin ósmoklasisty 2024 r.

	Liczba uczniów	Język polski	Matematyka	Język angielski
Kraj	-	61%	52%	66%
Województwo	6584	55%	44%	60%
Powiat	162	51%	43%	52%
Gmina	21	49%	34%	21%
SP Kowale Oleckie	14	50%	35%	46%
SP Stożne	0	0%	0%	0%
SP Sokółki	7	46%	33%	39%

VIII.3. Zatrudnienie w placówkach oświatowych.

Tabela.VIII.3 Zatrudnienie w placówkach oświatowych w roku szkolnym 2024/2025 wg SIO na 30.09.2024 r.

	Zatrudnienie		w tym:			
	Etaty	Osoby	Nauczyciele		Administracja, obsługa	
			Etaty	Osoby	Etaty	Osoby
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich	33,19	36	26,19	29	7	7
Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sokółkach	22,49	25	16,49	19	6	6
Szkoła Filialna w Stożnem	6,00	6	5,00	5	1	1
Przedszkole Samorządowe w Kowalach Oleckich	15,32	17	9,32	11	6	6
Punkt Przedszkolny w Sokółkach	1,50	2	1,00	1	0,5	1
Punkt Przedszkolny w Stożnem	0,00	0	0,00	0	0,00	0
RAZEM	78,5	86,00	58,00	65	20,50	21,00

Tabela.VIII.4.Kadra nauczycielska wg stopnia awansu zawodowego w roku szkolnym 2024/2025 wg SIO na 30.09.2024 r. od 01 września 2024 r. zgodnie ze zmianami Karty Nauczyciela awans zawodowy nauczyciela podzielono na trzy stopnie: nauczyciel początkujący, mianowany i dyplomowany likwidując stopień stażysty i kontraktowego.

	Liczba nauczycieli			
	Początkujący	Mianowani	Dyplomowani	Ogółem
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich	3,50	6,00	18,26	27,76
Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sokółkach	2,00	4,00	10,49	16,49
Szkoła Filialna w Stożnem	1,00	1,00	2,00	4,00
Przedszkole Samorządowe w Kowalach Oleckich	3,32	2,00	4,00	9,32
Punkt Przedszkolny w Sokółkach	0,00	1,00	0,00	1,00
Punkt Przedszkolny w Stożnem	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM	9,82	14,00	34,75	58,57

W roku szkolnym 2024/2025 według danych nauczyciele dyplomowani zatrudnieni byli na 34,75 etatu, co stanowi 59,33%. Drugą, co do wielkości grupą są nauczyciele mianowani 14,00 etatu co stanowi 23,90%. Nauczyciele początkujący 9,82 etatu co stanowi 16,77%.

VIII.4. Baza lokalowa i wyposażenie szkół

Gmina Kowale Oleckie prowadzi dwie Szkoły Podstawowe: Szkołę Podstawową im. Jana Pawła w Kowalach Oleckich ul. Witosa 6, 19-420 Kowale Oleckie, Szkołę Podstawową im. Marii Konopnickiej w Sokółkach Sokółki 47, 19-420 Kowale Oleckie oraz Filię Szkoły Podstawowej w Stożnem, Stożne 6, 19-420 Kowale Oleckie. Obie szkoły wyposażone są w sale gimnastyczne, wielofunkcyjne boiska sportowe do gry w piłkę ręczną, siatkową i koszykówkę (ORLIKI). Zaletą szkół prowadzonych przez gminę Kowale Oleckie jest pełne wyposażenie pracowni komputerowych w niezbędny sprzęt komputerowy, doposażenie klasopracowni w sprzęt multimedialny wspomagający pracę z uczniem oraz doposażenie w różnego rodzaju pomoce dydaktyczne. Należy wskazać, że w dniu 19.03.2025 r. Uchwałą NR RG.0007.62.2025 Rady Gminy Kowale Oleckie, Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sokółkach została przekształcona poprzez likwidację Szkoły Podstawowej Filialnej w Stożnem. Mienie Szkoły Podstawowej Filialnej w Stożnem przeznaczono na mienie Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Sokółkach. Szkoła Podstawowa w Kowalach Oleckich i w Sokółkach prowadzą oprócz działalności edukacyjno-wychowawczej również zbiorowe żywienie w funkcjonujących w placówkach kuchniach i stołówkach.

VIII.5. Projekty realizowane w placówkach szkolnych w roku 2024.

1. Gmina Kowale Oleckie w ramach udzielonego dofinansowania z Programu Polski Ład zakończyła w 2024 r. zadanie inwestycyjne pod nazwą „Modernizacja obiektów infrastruktury oświatowej i społecznej wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych”. Wartość całej inwestycji wyniosła **5 928 303,50 zł**, w tym kwota dofinansowania z Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych to kwota **4 940 457,97 zł**.
2. Gmina Kowale Oleckie 13 sierpnia 2024 r. otrzymała wsparcie finansowe w formie dotacji celowej na realizację zadania w ramach Rządowego programu Aktywna tablica na zakup sprzętu, nowoczesnych pomocy dydaktycznych oraz narzędzi do terapii w ramach rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2020-2024 – „Aktywna tablica” do Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich w kwocie **35 000,00 zł** wkład własny wynosił **8 750,00 zł**. Całkowity koszt zadania – **43 750,00 zł**.
3. Gmina Kowale Oleckie realizuje projekt pod nazwą „Nauka może być fajna”- lepsza edukacja w Kowalach Oleckich współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027. Celem projektu jest rozwijanie kompetencji kluczowych, umiejętności podstawowych i przekrojowych wynikających z indywidualnych potrzeb u 120 uczniów (52K, w tym 58 (20K) z SPE ze Szkoły Podstawowej w Kowalach Oleckich poprzez: realizację atrakcyjnych zajęć pozalekcyjnych dla uczniów, kursów dla 23 n-cieli (19K) z zakresu doskonalenia ich umiejętności i kompetencji oraz rozwoju osobistego, warsztaty dla 50 rodziców (30K) oraz zakup sprzętu specjalistycznego i pomocy dydaktycznych niezbędnych do realizacji wsparcia. Okres realizacji Projektu: od dnia 2024-10-01 do dnia 2026-06-30. Całkowita wartość projektu wynosi: 310 116,31 zł w tym: wysokość dofinansowania UE: 263 598,86 zł.
4. Gmina Kowale Oleckie w roku 2024 r. otrzymała dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników ze środków Funduszu Pracy w wysokości **18 004,46 zł**. Wydano 2 decyzje dla 1 pracodawcy.
5. Gmina Kowale Oleckie w roku 2024 otrzymała dotację na realizację pomocy materialnej dla uczniów w formie stypendiów i zasiłków szkolnych w wysokości **120 000,00 zł**, z tego zostało wykorzystane **114 000,00 zł**, wkład własny wynosił – **12 600,00 zł**. Liczba przyznanych stypendiów – **58 uczniów** na kwotę – łączną **126 600,00 zł**

ROZDZIAŁ IX KULTURA I ZABYTKI

IX. 1. Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich

Tworzenie, upowszechnianie i ochrona kultury są podstawowymi celami działalności statutowej GCK. Realizacja głównych zadań statutowych odbywa się głównie w oparciu o zaspokajanie i rozwijanie potrzeb kulturalnych mieszkańców gminy Kowale Oleckie. W

2024 roku Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich kontynuowało intensywną działalność kulturalną, animacyjną i edukacyjną, realizując liczne wydarzenia, warsztaty i inicjatywy skierowane do mieszkańców w każdym wieku. W całym roku zorganizowano ponad 42 wydarzenia, w których wzięło udział ponad 5 100 osób. W ramach działalności prowadzono także kino, zrealizowano 93 seanse i sprzedano 2 061 biletów. GCK ściśle współpracowało z 77 organizacjami i instytucjami, aktywizując społeczność lokalną poprzez różnorodne formy uczestnictwa w kulturze. W ramach działań edukacyjnych przeprowadzono 150 godzin szkoleń. Ważnym wydarzeniem był jubileusz 50-lecia działalności Zespołu Śpiewaczego „Prząśniczki”, uświetniony podczas Festiwalu Tradycji, który zgromadził liczne zespoły z regionu oraz publiczność z całego powiatu. Rok 2024 to także rozwój nowych inicjatyw, w tym Zlotu Motocyklowego RIDERS 4 MISSION, organizowanego we współpracy z Miva Polska oraz lokalnymi OSP. Impreza połączyła elementy pasji motoryzacyjnej z promocją lokalnej kultury. Wśród wydarzeń cyklicznych wyróżniły się m.in. Kowaliada, Dożynki Gminno-Parafialne, Koncert Pieśni Wielkopostnych, Festiwal Kowalove i Spotkania Sąsiedzkie. Szczególne znaczenie miały działania wspierające muzykę klasyczną i ludową – zespoły „Jarka”, „Na Przyboś” i solistki z GCK osiągnęły sukcesy na szczeblu regionalnym i ogólnopolskim. W 2024 roku kontynuowano działalność w ramach amatorskiego ruchu artystycznego – prowadząc grupy taneczne, muzyczne, chóralskie („Cantate Domino”) i śpiewacze („Prząśniczki”, „Na Przyboś”, „Jarka”). Zajęcia artystyczne odbywały się również w zakresie teatru, plastyki i rękodzieła. Istotnym aspektem działalności była promocja dziedzictwa lokalnego – zorganizowano warsztaty archeologiczne, fotograficzne, rękodzielnicze (tkactwo, sejpaki), kulinarne oraz związane z kulturą ludową i tradycyjną muzyką. Średnia etatu w Gminnym Centrum Kultury w roku 2024 wynosiła 6,83. Działalność Gminnego Centrum Kultury prowadzona była zgodnie z zadaniami określonymi w Statucie instytucji i obejmowała zróżnicowane formy aktywności kulturalnych. Do tych najważniejszych należą:

Zadania zrealizowane w 2024 r.

Lp.	Nazwa wydarzenia organizowanego bądź współorganizowanego przez GCK w 2024 roku	Szacunkowa liczba odbiorców
1.	Spotkanie sąsiedzkie i potańcówka	30
2.	Gramy z WOŚP	130
3.	Warsztaty fotograficzne	30
4.	Warsztaty pieczenia faworków i obwarzanek	50
5.	Dyskoteka walentynkowa	60
6.	Projekcja filmu „Opowieści senioralne”	35
7.	Ferie dla dzieci i młodzieży	30
8.	Dzień Kobiet – koncert w Sokółkach	20

9.	Otwarcie wystawy fotografii	15
10.	XIX Koncert Pieśni Wielkopostnych	130
11.	Pokaz filmu 'Łagier 0331'	20
12.	Wyjazd do Teatru Capitol	16
13.	I Zlot Motocyklowy	600
14.	Referat o Puszczy Boreckiej	35
15.	Dni Sokółek	150
16.	Premiera spektaklu 'Tanecznym krokiem...'	50
17.	Festiwal w Kazimierzu Dolnym	ogólnopolski
18.	Orzyskie Spotkania Folklorystyczne	regionalny
19.	Kowaliada	900
20.	Warsztaty historii fotografii	35
21.	Warsztaty archeologii	65
22.	Festiwal Tradycji w Jubileuszowym Rytmie	600
23.	Jarmark Folkloru	ogólnopolski
24.	Wojewódzki Przegląd Kapel	regionalny
25.	Powarsztatowa wystawa sejpaku	30
26.	Warsztaty terapii oddechu	15
27.	Dożynki Gminne	350
28.	Bitwa na pierogi	15
29.	Konkurs na nalewkę	18
30.	Premiera filmu i teledysków	112
31.	Koncert kameralny PRO MUSICA ANTIQUA	62
32.	Z klasyką przez Polskę	130
33.	Koncert Klasyka z Rzymu	130
34.	Spektakl „Śmiertelne Opowiadki”	120
35.	I Maraton Zumby	60
36.	Pieśni Pogrzebowe Suwalszczyzny	85
37.	Fluo Party	112

38.	Wystawa „Plakat w fotografii”	45
39.	Mikołajki z GCK	130
40.	Wędrujące Książki	ogólnodostępne
41.	I Turniej Fortnite	50
42.	Protokół Bezpieczeństwa	30
Szacunkowa łączna liczba odbiorców w 42 wydarzeniach:		5 100

Upowszechnianie sztuki filmowej

W 2024 roku w kinie GCK w Kowalach Oleckich odbyło się 93 seanse filmowe, które zgromadziły łącznie 2 061 widzów. Placówka funkcjonuje bez stałego personelu, jednak dzięki zaangażowaniu zespołu realizuje repertuar obejmujący premiery, kino artystyczne, edukacyjne i dokumentalne. Współpraca ze szkołami umożliwia młodzieży udział w seansach o tematyce historycznej, społecznej i ekologicznej, a seniorom oferowane są specjalne projekcje. Analiza frekwencji wskazuje na największe zainteresowanie w marcu, lutym i listopadzie, natomiast najniższe w miesiącach letnich. Trend ten znajduje odzwierciedlenie także w przychodach z biletów. Mimo spadku liczby widzów, kino utrzymuje wysoki poziom oferty i stanowi istotny element życia kulturalnego gminy. Trwają prace nad dalszym rozwojem repertuaru i dostosowaniem go do potrzeb mieszkańców.

Rozwój folkloru i promocja dziedzictwa kulturowego w 2024 roku

Rok 2024 był istotny dla rozwoju i promocji folkloru w Gminie Kowale Oleckie. Zespoły ludowe działające przy Gminnym Centrum Kultury odniosły szereg sukcesów na szczeblu regionalnym, wojewódzkim i ogólnopolskim. Osiągnięcia te przyczyniły się do wzmocnienia wizerunku gminy jako aktywnego ośrodka kultury ludowej.

Do najważniejszych wyróżnień należą:

1. I miejsce w kategorii „Mistrz – Uczeń” podczas Ogólnopolskiego Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym.
2. I miejsce dla zespołu „Jarka” na Orzyskich Spotkaniach Folklorystycznych.
3. III miejsce dla zespołu „Prząśniczki” w Wojewódzkim Przeglądzie Kapel i Zespołów Śpiewaczych Warmii i Mazur.
4. I miejsca dla solistki i zespołu „Na Przyboś” w swoich kategoriach wokalnych.

Zespół „Prząśniczki” w 2014 roku otrzymał wyróżnienia lokalne i wojewódzkie, w tym „Perłę Powiatu” oraz nagrodę Marszałka Województwa. Dodatkowo uhonorowano go listem gratulacyjnym Ministerstwa Kultury. W ramach projektu „50 lat tradycji w Kowalach Oleckich” zrealizowano warsztaty oraz materiały promujące lokalne dziedzictwo. Działania te wzmacniają tożsamość kulturową mieszkańców i promują gminę jako ośrodek żywej tradycji.

Pozyskane środki zewnętrzne w 2024 r.

Projekt	Źródło finansowania	Kwota dofinansowania
Dotacje celowe	Urząd Gminy Kowale Oleckie	79 500,00 zł
„Zakup nowości wydawniczych”	Biblioteka Narodowa – NPRCz 2.0	15 000,00 zł
„Równać szanse”	Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności	12 000,00 zł
Działaj Lokalnie	Gołdapskiego Funduszu Lokalnego	3 500,00 zł
EtnoPolska Edycja 2024	Narodowego Centrum Kultury	44 000,00 zł
Darowizny na działalność statutową	Inne źródła	17 990,00 zł
Łącznie:		171 990,00 zł

IX.2. Gminna Biblioteka Publiczna w Kowalach Oleckich

W 2024 roku Gmina Kowale Oleckie znacząco zwiększyła środki na zakup nowości wydawniczych – z 4 740 zł do 15 000 zł. Dzięki dofinansowaniu z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, całkowity budżet na ten cel wyniósł 30 000 zł, co pozwoliło na zakup 922 książek. W związku z rozbudową księgozbioru przeprowadzono skonstrum w filii w Stożnem, obejmujące 4 211 woluminów, co poprawiło estetykę i funkcjonalność placówek. Po raz pierwszy biblioteka zakupiła kody dostępu do platform Legimi (55) i EmpikGo (120), umożliwiając czytelnikom korzystanie z zasobów cyfrowych. Dużym wyróżnieniem było zdobycie przez kierownik GBP tytułu „Warmińsko-Mazurskiego Bibliotekarza Roku 2023” w konkursie Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Biblioteka w Kowalach Oleckich działa w strukturach GCK, obejmując filie w Stożnem i Sokółkach oraz punkt biblioteczny w DPS „Zacisze”. W 2024 roku odnotowano 3 700 wizyt w pracowniach komputerowych. Biblioteki dysponują 10 komputerami, 5 laptopami, 10 tabletami oraz 3 terminalami Akademiki z dostępem do zasobów cyfrowych Biblioteki Narodowej. Wszystkie placówki rozpoczęły opracowywanie zbiorów w systemie MAK+, udostępniając katalog online. Biblioteka oferuje również usługi wsparcia cyfrowego (druk, skan, pomoc w obsłudze komputera). Działania te odpowiadają na potrzeby mieszkańców i wzmacniają funkcję bibliotek jako nowoczesnych centrów edukacyjnych i kulturalnych.

Niektóre dane statystyczne:

L.p.	Nazwa	GBP w Kowalach Oleckich	Filia w Stożnem	Filia w Sokółkach	Ogółem
1.	Liczba woluminów	9 784	7 332	5 787	22 903
2.	Otrzymane dary	19	0	0	19
3.	Książki spisane (zniszczone i Zdezaktualizowane)	686	1 150	2 375	4 211
4.	Zakupione książki z dotacji MKiDN na kwotę 4 740,00 zł	215	97	126	438
5.	Zakupiono ze środków własnych na kwotę 4 740,00 zł	200	109	175	484
6.	Zarejestrowanych czytelników	329	79	222	630
7.	Wypożyczenia	7 462	1 625	5 962	15 049
8.	Korzystających z Internetu	2 672	494	534	3 700
9.	Udostępnianie woluminów i czasopism w czytelniku	1 372	844	833	3 049
10.	Odwiedziny w bibliotece	8 363	2 904	3 572	14 839

W 2024 roku Gminna Biblioteka Publiczna w Kowalach Oleckich wraz z filiami odnotowała wzrosty we wszystkich kluczowych obszarach – liczbie wypożyczeń, zarejestrowanych czytelników, zakupie nowości wydawniczych oraz odwiedzin, których liczba wzrosła o ponad 2 000 w porównaniu z rokiem poprzednim. Biblioteki stały się miejscami nie tylko wypożyczeń, ale również aktywnej integracji społecznej i edukacji. Wśród działań realizowanych w minionym roku znalazł się projekt „Czy coś słyszycie? Poczekajcie chwilę... Kto tam jest?” – cykl międzypokoleniowych warsztatów wspierających kompetencje społeczne i czytelnicze, dofinansowany z programu „Działaj Lokalnie”. Projekt objął m.in. warsztaty terapii oddechu, zajęcia z książką i instrumentami, wystawę plakatów filmowych oraz utworzenie budki bookcrossingowej w centrum Kowali Oleckich. W filiach w Stożnem i Sokółkach kontynuowano działalność Dyskusyjnych Klubów Książki w ramach programu Instytutu Książki. W 2024 roku odbyło się łącznie 18 spotkań (udział: 130 osób). W Sokółkach prowadzono także spotkania pasjonatów gry Rummikub – wzięło w nich udział 70 uczestników różnych grup wiekowych. W celu podnoszenia jakości usług bibliotekarki uczestniczyły w szkoleniach i konferencjach, łącznie odbywając 125 godzin zajęć stacjonarnych i online. Tematyka szkoleń obejmowała m.in. pracę z dziećmi i seniorami, neurobik, art-sensorykę, działania kreatywne w bibliotece oraz aktualne zagadnienia literackie. Biblioteka aktywnie współpracuje z lokalnymi partnerami, m.in. szkołami, przedszkolem, Klubem Seniora, Środowiskowym Domem Samopomocy oraz

Domem Pomocy Społecznej „Zacisze”. Zrealizowano również liczne wydarzenia promujące czytelnictwo, w tym udział w ogólnopolskich akcjach: „Mała książka – wielki człowiek”, Tydzień Bibliotek, Narodowe Czytanie i Noc Bibliotek.

Inicjatywy edukacyjne i kulturalne Gminnej Biblioteki Publicznej w 2024 roku

Działania biblioteki, prowadzone zarówno w siedzibie głównej, jak i w filiach, wspierają rozwój kompetencji czytelniczych, kulturowych i społecznych mieszkańców gminy, a także wzmacniają rolę biblioteki jako nowoczesnej przestrzeni edukacyjno-kulturalnej.

Do najważniejszych działań zrealizowanych w 2024 r. należą m.in.:

Termin	Nazwa działania	Liczba uczestników	Opis
11-12 stycznia	Opowieści Krasnala w Krzywej Czapce	60	Zajęcia dla 5- i 6-latków, wykorzystanie książki „Krasnal w Krzywej Czapce” Wojciecha Widłaka, ćwiczenia percepcji wzrokowej, scenki dramatyczne, warsztaty plastyczne, promocja akcji „Mała książka – wielki człowiek”.
30-31 stycznia	Ferie zimowe – kodowanie i programowanie	52	Warsztaty z programowania na macie, zajęcia z robotami Jimu, rozwijanie kompetencji cyfrowych.
29 lutego	Dawne zabawy ciągle na czasie	19	Spotkanie z czterolatkami, integracja poprzez zabawy ruchowe i literackie, zapoznanie z biblioteką.
7, 14, 20 marca	Zajęcia edukacyjne z udziałem rodziców	42	Kodowanie robotów Jimu, rozszerzona rzeczywistość (AR), puzzle, gry planszowe.
9, 11, 12 kwietnia	Gruffalo i Mała Mysz	65	Spotkanie literackie na podstawie książek „Gruffalo” i „Dziecko Gruffalo” J. Donaldson, teatrzyk kamishibai.
18 kwietnia	Spotkanie z Kantem	23	Wykład i dyskusja na temat filozofii Immanuela Kanta w Klubie Seniora, refleksja nad współczesnym znaczeniem jego myśli.
9 maja	Spotkanie z legendą – Tydzień Bibliotek	31	Przedstawienie legend Marii Zientary-Malewskiej, teatrzyk kamishibai, zajęcia interaktywne z pierwszoklasistami.
10 maja	Kłobuk oczami dzieci	31	Warsztaty literacko-plastyczne nawiązujące do warmińskich legend, rysowanie postaci kłobuka, teatrzyk kamishibai.
11 maja	Wizyta przedszkolaków w Tygodniu Bibliotek	34	Spotkanie literackie dla najmłodszych, zabawy edukacyjne, promocja czytelnictwa.
14 maja	Z bajką po Warmii i Mazurach	27	Spotkanie dla uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy, dyskusja o regionalnych legendach,

			teatrzyk kamishibai.
5 czerwca	Przedszkolne Krasnoludki w bibliotece	17	Wizyta przedszkolaków w bibliotece, zajęcia czytelnicze, teatrzyk kamishibai.
18 lipca	Historia fotografii – warsztaty cyjanotypii i luksografii	21	Warsztaty fotograficzne, poznanie dawnych technik fotograficznych, praca twórcza.
16 sierpnia	Warsztaty artystyczne „Portret”	13	Warsztaty twórcze, kolaż, fotografia instax, zajęcia integracyjne.
6 września	Warsztaty terapii oddechu	15	Warsztaty relaksacyjne, zarządzanie stresem poprzez techniki oddechowe.
11 września	Narodowe Czytanie – „Kordian” J. Słowackiego	23	Wspólne czytanie dramatu, dyskusja, zabawy integracyjne.
9 października	Barwy tradycji – warsztaty tkactwa	15	Warsztaty tkactwa, nauka pracy na krosnach, tkanie makatki, tworzenie tkaniny sejpak.
11 października	Noc Bibliotek	20	X jubileuszowa edycja, projekcja filmu, zajęcia muzyczne z bum bum rurkami, limeryki, ilustracje wierszy, gra biblioteczna.
5 listopada	Melchior Wańkowicz – Rok Pisarza	19	Spotkanie literackie w Klubie Seniora, analiza twórczości, zajęcia integracyjne.
25 listopada	Święto Pluszowego Misia	84	Zajęcia edukacyjne dla przedszkolaków, promocja czytelnictwa wśród najmłodszych.
Łącznie: 632			

Działalność Filii Bibliotecznej w Sokółkach w 2024 roku

W 2024 roku, po zakończonym remoncie, Filia Biblioteczna w Sokółkach zyskała nowoczesne i funkcjonalne przestrzenie, które znacząco poprawiły warunki korzystania z oferty biblioteki. Nowa aranżacja wpłynęła pozytywnie na komfort użytkowników oraz umożliwiła realizację różnorodnych inicjatyw społeczno-kulturalnych. Biblioteka pełni funkcję lokalnego centrum aktywności, integrując mieszkańców poprzez działania realizowane we współpracy z Kołem Gospodyń Wiejskich „Sokółczanki”, Ochotniczą Strażą Pożarną oraz innymi partnerami. W placówce aktywnie działają m.in. Dyskusyjny Klub Książki, cykliczne spotkania z grą Rummikub oraz inicjatywa „Piątki z Biblioteką”, kierowana do różnych grup wiekowych. Filia w Sokółkach, mimo kameralnego charakteru miejscowości, pozostaje ważnym ośrodkiem życia społeczno-kulturalnego, skutecznie aktywizując lokalną społeczność i wspierając jej rozwój.

Data	Nazwa inicjatywy	Liczba uczestników	Opis i cel
Cały rok	Lekcje biblioteczne dla Szkoły Podstawowej w Sokółkach	125	Promowanie czytelnictwa wśród dzieci, nauka korzystania z biblioteki.
Cały rok	Zajęcia biblioteczne dla najmłodszych	33	Głośnie czytanie, zajęcia plastyczne i ruchowe dla przedszkolaków.
Styczeń-grudzień	Dyskusyjny Klub Książki	60	Rozmowy o literaturze, wymiana opinii, integracja czytelników.
Styczeń-maj	Zajęcia Zumby	47	Aktywność fizyczna dla dzieci i dorosłych, integracja poprzez ruch.
Cały rok	Spotkania KGW „Sokółczanki”	144	Spotkania członkiń KGW, rozmowy, wspólne inicjatywy kulturalne.
30 stycznia	Warsztaty fotograficzne	21	Poznanie dawnych technik fotograficznych, rozwój kreatywności.
2 lutego	Dzień gier planszowych i układanie puzzli	9	Alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu bez telefonu.
6 lutego	Dzień Kubusia Puchatka	10	Głośnie czytanie, zabawy interaktywne, promocja czytelnictwa.
9 lutego	Warsztaty pieczenia faworków i obwarzanek + dyskoteka	35	Nauka tradycyjnych przepisów, integracja międzypokoleniowa.
23 marca	Warsztaty wielkanocne	30	Tradycje wielkanocne, rękodzieło, międzypokoleniowa integracja.
Kwiecień-lipiec	Spotkania z Rummikub	70	Międzypokoleniowe spotkania z grą logiczną, integracja.
9 kwietnia	W świecie baśni i bajki	9	Zapoznanie dzieci z biblioteką, czytanie bajek, zagadki i gry.
11 kwietnia	Dzień Książki	8	Głośnie czytanie, rozmowa o książkach, zajęcia interaktywne.
8-15 maja	Tydzień z legendami	28	Poznanie legend, zajęcia literacko-plastyczne, gry edukacyjne.
17 maja	Podwodny świat	6	Głośnie czytanie o morskich stworzeniach, gry i prace plastyczne.
23-24 maja	Dzień Matki – spotkania	26	Integracja mam, wspólne

	i warsztaty		czytanie i warsztaty plastyczne.
1-7 czerwca	XXII Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom	58	Spotkania z OSP i KGW, wspólne czytanie i rozmowy o książkach.
15 czerwca	Dni Sokólek	70	Wydarzenia sportowe, warsztaty, pokazy pierwszej pomocy.
10 września	Narodowe Czytanie – „Kordian” J. Słowackiego	30	Spotkanie literackie, konkursy plastyczne.
11 października	Noc Bibliotek – Moc Bibliotek	18	Gra terenowa, zajęcia plastyczne, film edukacyjny.
18 października	„Piątki z biblioteką” – jesienne zajęcia plastyczne	15	Kreatywne zajęcia plastyczne z wykorzystaniem recyklingu.
25 października	Wernisaż wystawy „Las Różności”	20	Podsumowanie warsztatów twórczych, prezentacja prac.
26 października	Maraton Zumby	40	Aktywność fizyczna dla mieszkańców, wspólna zabawa.
11 grudnia	Szkolenie „Protokół bezpieczeństwa, czyli cywil na wojnie”	28	Szkolenie o zagrożeniach i sposobach reagowania w sytuacjach kryzysowych.
11 grudnia	Warsztaty bożonarodzeniowe	18	Tworzenie ozdób świątecznych, rozwijanie zdolności manualnych.
20 grudnia	„Piątki z biblioteką” – świąteczne zajęcia plastyczne	20	Warsztaty bożonarodzeniowe, integracja.
Łącznie: 978			

Filia Biblioteczna w Stożnem

Filia Biblioteczna w Stożnem, mimo niewielkiej skali, pełni istotną rolę jako lokalne centrum kulturalne i edukacyjne. Biblioteka oferuje mieszkańcom dostęp do zasobów czytelniczych oraz przestrzeń do aktywności integrujących różne grupy wiekowe. Działalność placówki obejmuje spotkania literackie, warsztaty tematyczne oraz wydarzenia kultywujące tradycje regionalne, co wzmacnia lokalne więzi społeczne. Bibliotekę prowadzi jedna osoba, która z dużym zaangażowaniem realizuje zadania dostosowane do potrzeb społeczności. Mimo nieznacznego spadku frekwencji w porównaniu z rokiem poprzednim, szczególnie dużym zainteresowaniem nadal cieszyły się wydarzenia cykliczne i związane z dziedzictwem kulturowym regionu. Placówka jest ogólnodostępna i otwarta dla wszystkich mieszkańców, zapewniając możliwość uczestnictwa w różnorodnych formach animacji kulturalnej. W 2024 roku podejmowano aktywne starania o pozyskanie środków na remont i modernizację biblioteki. Choć nie zakończyły się one sukcesem, działania w tym zakresie będą

kontynuowane, ponieważ nowoczesna infrastruktura jest kluczowa dla dalszego rozwoju oferty kulturalno-edukacyjnej.

Data	Nazwa inicjatywy	Liczba uczestników	Opis i cel
23 stycznia – 3 lutego	Ferie w bibliotece	32	Zajęcia plastyczne, kulinarne (pieczenie ciasteczek i faworków), gry planszowe, konkurs walentynkowy. Promowanie kreatywności i wspólnego spędzania czasu.
9 marca	Dzień Kobiet	13	Spotkanie integracyjne mieszanek przy wspólnym poczęstunku.
22-23 marca	Warsztaty wielkanocne	14	Tworzenie pisanek metodą karczochową, popularyzacja lokalnych tradycji.
24 kwietnia	Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich	10	Głośne czytanie, wykonanie zakładki do książek, gry edukacyjne.
10 maja	Tydzień Bibliotek	10	Historia biblioteki, opowieści o książkach, tworzenie lapbooków.
25 maja	Dzień Matki	10	Spotkanie przy kawie i ciście, integracja międzypokoleniowa.
5 czerwca	Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom	7	Zapoznanie dzieci z biblioteką, głośne czytanie bajek, edukacja czytelnicza.
18.06 – 7.07	Skontrum księgozbioru	-	Przegląd i weryfikacja zasobów biblioteki, aktualizacja księgozbioru.
3 sierpnia	Letnia biesiada	120	Wydarzenie plenerowe z atrakcjami dla dzieci i dorosłych, potrawy regionalne, muzyka na żywo.
7 września	Narodowe Czytanie – „Kordian” J. Słowackiego	8	Głośne czytanie dzieła Juliusza Słowackiego, promocja klasyki literatury.
15 października	Przerwa na czytanie	-	Udział w IV Międzynarodowej Edycji akcji promującej czytanie.
7 i 11 grudnia	Warsztaty pieczenia pierniczków i orzeszków	18	Tradycyjne wypieki świąteczne, wspólne dekorowanie.
14 grudnia	Zajęcia plastyczne – Ozdoby choinkowe	14	Tworzenie ozdób choinkowych, rozwijanie zdolności manualnych.
17 i 20 grudnia	Warsztaty bożonarodzeniowe – stroiki świąteczne	8	Rękodzieło świąteczne, wykorzystanie naturalnych materiałów.
20 listopada	Fluo-party	12	Nowatorska forma zabawy, rozwijanie kreatywności uczestników.

Cały rok	Dyskusyjny Klub Książki (DKK)	70	10 spotkań miłośników literatury, rozmowy o książkach.
Cały rok	Akcja „Mała książka – wielki człowiek”	-	Promocja czytelnictwa wśród najmłodszych.
Łącznie: 346			

IX.3. Zabytki

Gmina Kowale Oleckie opracowała **Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Kowale Oleckie na lata 2024-2027**, który został uchwalony przez Radę Gminy Kowale Oleckie uchwałą Nr RG.0007.38.2024 z dnia 30 października 2024 r. Uchwała weszła w życie 14 dni po jej ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 2024 r. poz. 5052. Wyznaczono trzy główne zadania gminnego programu opieki nad zabytkami. W ramach tych priorytetów wyznaczono kierunki działań oraz w punktach konkretne zadania do zrealizowania przez Gminę w ramach opieki.

Poniżej wyznaczono trzy główne zadania gminnego programu opieki nad zabytkami. W ramach tych priorytetów wyznaczono kierunki działań oraz w punktach konkretne zadania do zrealizowania przez gminę w ramach opieki.

Priorytet I:

Dziedzictwo kulturowe jako element rozwoju społeczno - gospodarczego gminy.

Kierunek I: Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania:

- podejmowanie starań i tworzenie dokumentacji niezbędnej do pozyskiwania środków zewnętrznych na prace konserwatorsko – remontowe,
- rozpoznanie możliwości zabezpieczenia i adaptacja dziedzictwa kulturowego znajdującego się w rękach prywatnych,
- pozyskanie środków zewnętrznych i własnych gminy na dofinansowanie instalacji zabezpieczających obiekty zabytkowe przed pożarem i kradzieżą,
- aktualizowanie kart adresowych gminnej ewidencji zabytków.

Kierunek II: Podejmowanie działań promocyjnych zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne i turystyczne gminy.

- publikowanie na stronie internetowej gminy pełnych informacji o zabytkach,
- stworzenie map i tras umożliwiających zwiedzanie zabytków - trasy rowerowe, piesze, konne, samochodowe,
- podejmowanie działań mających na celu zwiększenie atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków łożonych na opiekę nad zabytkami.

Priorytet II:

Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.

Kierunek I: Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego.

- opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, szczególnie obszarów o dużym nasyceniu obiektami zabytkowymi oraz obszarów wskazanych do ochrony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- uwzględnianie ochrony walorów widokowo-krajobrazowych w opracowaniach planistycznych.

Kierunek II: Rozszerzenie zasobu i ochrony dziedzictwa kulturowego gminy

- rozpoznanie możliwości i konieczności tworzenia wniosków o wpis do rejestru zabytków.

Priorytet III:

Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym.

- organizowanie spotkań związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego,
- organizowanie i wspieranie konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych,
- wprowadzenie i upowszechnienie tematyki ochrony dziedzictwa kulturowego do systemu edukacji szkolnej.

Do najcenniejszych zabytków znajdujących się na terenie gminy wiejskiej Kowale Oleckie należą:

- Kościół pw. Matki Bożej Różańcowej w Szarejkach,
- dwór w Drozdowie,
- cmentarz ewangelicki w Szwałku,
- cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej w Kowalach Oleckich,
- zespół dworski w Staczach i Szwałku,
- grodziska w Szwałku i Wężewie

W omawianym roku Gmina właściwie wypełniała wszystkie zadania wynikające z **Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Kowale Oleckie na lata 2024-2027** oraz z zawartych porozumień w zakresie ich utrzymania.

ROZDZIAŁ X GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI

X.1. Stan mienia komunalnego

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. Gmina Kowale Oleckie jest właścicielem 335,5627 ha gruntów, z czego 261,6980 ha stanowią drogi. Z ogólnej powierzchni gruntów gminnych – 1,1666 ha jest w użytkowaniu wieczystym, 4,2504 ha oddanych jest w trwały zarząd.

Gmina posiada prawa własności do 20 lokali mieszkalnych, 6 lokali socjalnych oraz 2 lokali użytkowych.

Obiekty oświatowe:

- 1 budynek szkolny w Kowalach Oleckich z salą gimnastyczną,
- 1 budynek przedszkolny w Kowalach Oleckich,
- 2 budynki szkolne w Sokółkach z salą gimnastyczną,
- 1 budynek punktu przedszkolnego w Sokółkach,
- 1 budynek szkolny w Stożnem.

Obiekty sportowe:

- stadion gminny w Kowalach Oleckich,
- boisko ORLIK w Kowalach Oleckich,
- boisko ORLIK w Sokółkach,
- boiska w miejscowościach: Stożne, Jabłonowo, Szwałk, Czerwony Dwór.

Obiekty kulturalne:

- Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich,
- świetlice wiejskie w: Sokółkach, Stożnem, Monetach, Lakielach.

Obiekty lecznicze:

- Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Kowalach Oleckich

Obiekty OSP:

- Remiza w Kowalach Oleckich,
- Remiza w Sokółkach,
- Remiza w Lakielach

Obiekty i lokale użytkowe:

- Urząd Gminy w Kowalach Oleckich,
- Klub Seniora,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach Oleckich,
- Mój Rynek,
- siłownia i sala fitness.

Obiekty techniczne:

- Stacja Poboru i Uzdatniania Wody w Kowalach Oleckich,
- Stacja Poboru i Uzdatniania Wody w Stożnem,
- nieczynna Stacja Poboru i Uzdatniania Wody w Sokółkach,
- Oczyszczalnia Ścieków w Kowalach Oleckich,
- Oczyszczalnia Ścieków w Staczach,
- Zespół garażowo – warsztatowy w Kowalach Oleckich
- Były posterunek energetyczny w Kowalach Oleckich

Teren pochówku zmarłych:

- Cmentarz Komunalny w Kowalach Oleckich

Place rekreacyjno – wypoczynkowe, w tym place zabaw w miejscowościach: Kowale Oleckie, Bialskie Pole, Daniele, Monety, Stożne, Golubki, Szarejki, Lakiele, Borkowiny, Chełchy, Czukty Sokółki, Wężewo, Golubie Wężewskie, Stacze (2), Jabłonowo, Szwalk, Zawady Oleckie, Dorsze, Szeszki, Drozdowo, Czerwony Dwór, Kiliany, Kilianki, Gorczyce

Zagospodarowane tereny nad jeziorami:

- w Kowalach Oleckich nad J. Cegła,
- w Zawadach Oleckich nad J. Głębokim,
- w Szwalku nad J. Mały Szwalk.

Sprzęt jezdny silnikowy:

- 3 autobusy szkolne,
- 4 samochody strażackie,
- 3 ciągniki,
- 1 samochód osobowy,
- 1 samochód ciężarowy do 3,5 t.,
- 1 samochód ciężarowy powyżej 3,5 t.,
- 1 samochód ciężarowy do 3,5 t.,
- 1 samochód ciężarowy do 3,5 t.,
- 1 samochód specjalistyczny – WUKO,

- 1 koparko – ładowarka,
- 2 ciągniki kosiarki,

Sprzęt ciągnikowy:

- 3 przyczepy ciągnikowe (jedna 4 tonowa i dwie 10 tonowe),
- 1 wóz asenizacyjny,
- 1 równiarka półzawieszana,
- 2 zmiatarki,
- 4 pługi odśnieżne,
- kosiarka do zielonki,
- 2 posypywarki,
- kosiarka bijakowa,
- 2 cysterny do wody pitnej,
- 1 wysięgnik wielofunkcyjny.

X.2. Sprzedaż

Obrót nieruchomościami gminnymi regulują przepisy zawarte w ustawie o gospodarce nieruchomościami.

W 2024 r. dokonano sprzedaży: - gruntów niezabudowanych o pow. 1,1095 ha. Dochód ze sprzedaży to 138 849,40 zł netto. W okresie 2024 r. zwiększyły się zasoby gruntów tworzących gminny zasób nieruchomości o 0,7203 ha (grunty stanowiące drogę).

W 2024 r. nie przekształcono prawa wieczystego użytkowania nieruchomości w prawo własności.

X.3. Dzierżawa i najem

Na koniec 2024 r. oddane w dzierżawę było 101 nieruchomości o łącznej powierzchni 12,4577 ha na cele produkcji rolnej oraz pod działalność gospodarczą. W najem, na podstawie umów najmu, oddanych było 15 lokali mieszkalnych, 2 lokale socjalne oraz 1 lokal użytkowy. Dochód z tytułu opłat za dzierżawę gruntu 24 870,79 zł netto, najem lokali mieszkalnych i użytkowych wyniósł 30 317,01 zł brutto.

X.4. Użytkowanie wieczyste

Na dzień 31 grudnia 2024 r. Gmina posiadała 1,3353 ha gruntów oddanych w użytkowanie wieczyste, w tym 00,00 ha z przeznaczeniem na działalność. Dochód z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste wyniósł 444,00 zł.

ROZDZIAŁ XI

POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

XI.1. Działania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalach Oleckich.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalach Oleckich jest budżetową jednostką organizacyjną Gminy Kowale Oleckie, która wykonuje zadania własne gminy i zadania zlecone gminie z zakresu: pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczeń pielęgnacyjnych, Karty Dużej Rodziny, ustawy „Za Życiem”, programu „Czyste powietrze” i innych dodatków osłonowych.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń (np.: zasiłek celowy, zasiłek okresowy, stały),
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb,
- pracy socjalnej.

W 2024 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z zakresu pomocy społecznej w postaci świadczeń pieniężnych objął pomocą 172 osoby, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 140 osób. Ponadto pomoc finansową otrzymały rodziny zastępcze i Dom Dziecka (za dzieci tam umieszczone).

XI.2. Pomoc środowiskowa i organizacja społeczności lokalnej.

W 2024 roku obowiązywały niezmiennie zasady przyznawania pomocy. Kryteria kwalifikujące do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej wynosiły: 600,00 zł na osobę w rodzinie, 776,00 zł na osobę samotną, 719,00 zł maksymalna wysokość zasiłku stałego, 345,00 zł za 1 ha przeliczeniowy. W 2024 roku wpłynęło do GOPS 2 824 wniosków o przyznanie pomocy w różnej formie, tzn. finansowej i niefinansowej, udzielenie informacji, wypełnienie wniosków. W tym 1167 wyłącznie na pomoc społeczną ponadto 155 skierowań do POPŻ, 96 na świadczenia rodzinne, 19 na becikowe, 42 na zasiłek pielęgnacyjny, 13 na świadczenie pielęgnacyjne, 9 na świadczenie rodzicielskie, a 44 na fundusz alimentacyjny, na specjalny zasiłek dla opiekuna 2 wnioski, na pomoc w ramach programu czyste powietrze 83, 172 ogólnych pism w sprawie świadczeń rodzinnych, 510 na dodatek osłonowy, 512 na bon energetyczny.

Poza tym w 2024 roku GOPS w Kowalach Oleckich sporządził setki meldunków, sprawozdań kwartalnych dotyczących rozliczenia dotacji, półrocznych, rocznych i jednorazowych MRPIPS oraz pomocy osłonowej. Sprawozdania najczęściej wykonujemy w systemie Centralnej Aplikacji Statystycznej i w programie POMOST.

Na terenie gminy pracę socjalną wykonuje 3 pracowników socjalnych.

Praca socjalna świadczona jest w następującej formie:

- podejmowanie działań zmierzających do zabezpieczenia przed skutkami silnych mrozów, zaopatrywanie podopiecznych w opał oraz żywność,
- pomoc podopiecznym w wypełnianiu wniosków na ustalenie stopnia niepełnosprawności,
- pomoc przy składaniu wniosku o dowód osobisty,
- objęcie dożywianiem w szkole dzieci, młodzieży,
- pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, działania mediacyjne,
- motywowanie osób zagrożonych alkoholizmem do podjęcia leczenia,
- pomoc w załatwieniu pobytu i dotarciu do szpitala,
- pomoc oraz udzielenie informacji w uzyskaniu świadczenia w formie dodatku mieszkaniowego,
- działania interwencyjne w sytuacji osób czy rodzin zagrożonych, potrzebujących pomocy,
- udzielanie osobom zgłaszającym się pełnej informacji o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy,
- pomoc w uzyskaniu świadczeń emerytalno - rentowych,
- organizowanie przewozu osób do DPS,
- pomoc w uzyskaniu skierowania na turnusy rehabilitacyjne,
- pomoc w uzyskaniu świadczeń materialnych PFRON,
- pomoc w zorganizowaniu wyjazdu dzieci na kolonie letnie,
- wsparcie w rozwiązywaniu problemu przemocy, udzielanie informacji o kompetencjach policji, sądu, prokuratury,
- pomoc w docieraniu do ośrodków interwencji kryzysowej,
- pomoc w umieszczaniu w szpitalu psychiatrycznym - za zgodą lub bez zgody w trybie nagłym,
- podjęcie działań w celu umieszczenia osoby chorej psychicznie, wymagającej całodobowej opieki w domu pomocy społecznej bez jej zgody,
- sprawianie pogrzebu,
- pomoc w uzyskaniu porady prawnej.

Łączna kwota środków finansowych na wydatki pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w budżecie jednostki w 2024 roku wyniosły: 5 496 825,00 zł i były o 205 712,41 zł niższe w stosunku do 2023 roku.

Główne wydatki to:

- 1) przeciwdziałanie narkomanii – 75 261,00 zł;
- 2) przeciwdziałanie alkoholizmowi – 84 439,00 zł;
- 3) odpłatność za pobyt w DPS – 889 856,95 zł;
- 4) funkcjonowanie ŚDS – 1 381 213,00 zł;
- 5) składki na ubezpieczenie zdrowotne osób pobierających świadczenia – 29 311,84 zł
- 6) zasiłki okresowe – 286 804,56 zł.
- 7) zasiłki celowe i celowe specjalne – 136 242,68 zł;
- 8) dodatki mieszkaniowe – 45 884,00 zł;
- 9) zasiłki stałe – 280 225,77 zł;
- 10) funkcjonowanie GOPS – 692 621,34 zł;

- 11) usługi opiekuńcze – 102 391,91 zł;
- 12) pomoc w zakresie dożywiania – 200 000,00 zł.
- 13) pozostała działalność – 420,00 zł;
- 14) pomoc materialna dla uczniów – 126 000,00 zł;
- 15) świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – 2 795 597,00 zł;
- 16) wspieranie rodziny – 94 526,00 zł.

XI.3. Udzielone świadczenia

Tabela.XI.2. Świadczenia w ramach zadań własnych Gminy Kowale Oleckie

Rodzaj świadczenia	Liczba osób	Kwota (PLN)
Zasiłki stałe	35	188 298,49
Zasiłki okresowe	85	311 517,08
Zasiłki celowe i celowe specjalne, w tym:	52	66 059,00
Zasiłki celowe i celowe specjalne w ramach programu <i>Pomoc państwa w zakresie dożywiania</i>	52	66 059,00
Zasiłki rodzinne	96	426 253,09
Dodatki mieszkaniowe	24 (rodziny)	45 884,00
Dodatki energetyczne- bon energetyczny	512	203 790,19
Świadczenia alimentacyjne	44	184 366,00
Świadczenia wychowawcze	6	945,06
Zasiłek pielęgnacyjny lub specjalny zasiłek dla opiekuna	41	1 456 841,00

XI.4. Udzielone świadczenia w ramach zadań zleconych Gminie Kowale Oleckie

W 2024 r. w ramach zadań zleconych gminie realizowaliśmy następujące zadania tj.:

- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania- nie realizowaliśmy
- wypłacania wynagrodzenia przyznanego opiekunowi przez sąd opiekuńczy- 9 200,00 zł rocznie dla 2 osoby
- pomoc uchodźcom- 5 000,00 zł
- pomoc cudzoziemcom – pobyt tolerowany- nie realizowaliśmy

Niektóre świadczenia nie były realizowane, gdyż nie była zgłaszana taka potrzeba.

XI.5. Poradnictwo specjalne

Poradnictwo specjalistyczne realizowane jest przez pracowników GOPS i świadczone osobom i rodzinom, które wykazują trudności lub wykazują konieczność wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Świadczone jest również poradnictwo specjalistyczne w zakresie psychologicznym, prawnym, rodzinnym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku.

XI.6. Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej

Rodzinom przeżywającym różnorodne trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej udzielane jest wsparcie w postaci usług asystenta rodziny i poradnictwa rodzinnego. W 2024 r. wsparciem w formie asystentury rodzinnej objętych było 15 rodzin, w których pomagał 1 asystent rodziny. Zakres realizowanych w ramach usług zadań ma charakter kompleksowy, odpowiadający identyfikowanym potrzebom rodziny. Misją pracy asystenta jest towarzyszenie rodzinom w poszukiwaniu rozwiązań i podejmowaniu działań zmierzających do przezwyciężenia trudności i poprawy funkcjonowania systemu rodzinnego. Na terenie gminy nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego typu opiekuńczo-wychowawczego.

Tabela. XI.4. Asystenci rodziny w 2020, 2021, 2022, 2023 i 2024 r.

	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba asystentów	1	1	1	1	1
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	19	11	15	15	15

XI.7. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców – rodzinna piecza zastępcza

Od 1 stycznia 2012 roku w związku z wejściem w życie Ustawy z 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, sprawowana jest nad nim piecza zastępcza w formie: rodzinnej lub instytucjonalnej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna) oraz domy dziecka.

Wychowankom rodzin zastępczych oraz placówek świadczona jest pomoc mająca na celu życiowe usamodzielnianie i integrację ze środowiskiem, poprzez następujące działania¹:

- przygotowanie Indywidualnych Programów Usamodzielniania,
- udzielanie pomocy pieniężnej przeznaczonej na kontynuowanie nauki,
- udzielanie jednorazowej pomocy pieniężnej przeznaczonej na usamodzielnianie,
- udzielanie pomocy pieniężnej przeznaczonej na zagospodarowanie

¹ zadanie powiatu

W 2024 r. w pieczy zastępczej przebywało **5 dzieci**.

XI.8. Pomoc instytucjonalna świadczona przez system pomocy społecznej w Kowalach Oleckich

W sytuacjach, gdy pomoc środowiskowa jest niewystarczająca, a osoby w potrzebie wymagają specjalistycznych oddziaływań, pomoc udzielana jest w placówkach dziennych i całodobowych, które oferują różnorodny wachlarz świadczeń, np. mieszkania chronione, treningowe, ośrodek dla ofiar przemocy, dom dla bezdomnych, DPS, ZOL, dom dla samotnych matek, ośrodki leczenia uzależnień. Ośrodki te działają na terenie naszego powiatu lub znajdują się w powiatach ościennych. W sprawie mieszkań treningowych, wspieranych, domu samotnej matki i osób bezdomnych Gmina Kowale Oleckie ma podpisane umowy o zabezpieczenia miejsc dla naszych mieszkańców.

XI.9. Domy Pomocy Społecznej

Na terenie Gminy Kowale Oleckie funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Powiat Olecki. Osoby uprawnione do umieszczenia w domu pomocy społecznej kieruje się do odpowiedniego typu zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej. Na dzień 31.12.2024 r. z terenu gminy Kowale Oleckie w w/w placówkach przebywało 17 mieszkańców. Odpłatność za ich pobyt wyniosła łącznie za 2024 r. 889 856,95 zł.

XI.10. Ośrodki wsparcia

Klub Senior+

W 2024r. swoją działalność prowadził Klub Seniora utworzony w ramach programu „Senior +”. W 2024r. przystąpiliśmy ponownie do ww. programu – moduł II, z którego to, otrzymaliśmy dotację w wysokości 44 573,00 zł. Swoją działalność klub Senior+ rozpoczął od maja 2021r., ze względu na sytuację epidemiologiczną. Klub działa od poniedziałku do piątku w godz. Od 7.30 do 15.30. Klub Senior + dysponuje 25 miejscami. Klub prowadzi własną stronę internetową FACEBOOK . Do klubu należą wyłącznie seniorzy czyli osoby 60+- jest to zgodne z deklaracjami. W 2024 roku zachęcaliśmy seniorów uczestniczących w klubie do aktywności i integracji wewnątrzpokoleniowej oraz z najbliższym otoczeniem, poprzez rozwijanie własnych pasji i zainteresowań, dostarczania nowych wiadomości i umiejętności oraz umożliwienie prowadzenia działalności wolontariackiej.

Do działań i zadań, przeprowadzonych w Klubie Senior+ w Kowalach Oleckich należą między innymi:

1. zachęcanie do aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie, w tym udział w akcjach wolontariackich : wszyscy uczestnicy w ramach wolontariatu włączyli się w urozmaicenie cyklicznej imprezy gminnej "Kowaliady", piekli ciasta, przygotowali ciepły posiłek, które to rozdawali podczas imprezy, czynnie uczestniczyli w dożynkach gminnych, zrobili piękny wieniec dożynkowy, seniorzy uczestniczyli też w innych spotkaniach integrujących

mieszkańców gminy, np. w obchodach " Światowego Dnia Seniora", czy w imprezie charytatywnej na rzecz śmiertelnie chorej mieszkanki gminy;

2. zachęcanie do wykorzystywania zdolności i zainteresowań osób starszych i przekazywania swych doświadczeń i tradycji rodzinnych innym osobom: seniorzy licznie uczestniczyli w zajęciach z terapii zajęciowej , ruchowej, muzycznej, tworzyli stroiki okolicznościowe, ozdoby, chętnie szukali nowych pomysłów w Internecie, swoimi pomysłami dzielili się z innymi, a efekty można podziwiać na Facebook;

3. wzbudzanie pewności siebie oraz zachęcanie do prezentacji własnych pomysłów podczas organizowanych spotkań: uczestnicy chętnie pokazują swoje dzieła w Internecie na stronie Facebook, na stoiskach podczas dożynek czy imprezy integracyjnej "Kowaliady";

4. zwiększanie wiedzy i praktycznych umiejętności: uczestnicy klubu mają dostęp do Internetu, z którego pod okiem opiekuna korzystają często, posiadają telewizję z dostępem do mnóstwa programów informacyjnych i rozrywkowych, prenumerują czasopisma, wymieniają się książkami, chętnie uczą się nowych umiejętności, np. malują na szkle, szyją, ćwiczą ZUMBE, gotują i pieką, wymieniają się przy tym wiedzą i doświadczeniem, integrują się;

5. promowanie " aktywnego starzenia się " poprzez edukację zdrowotną, ćwiczenia fizyczne i rozwijanie kontaktów społecznych: żadnej z ww. aktywności w ofercie klubu, w 2021r. nie zabrakło, seniorzy brali czynny udział w zajęciach ruchowych, masażu twarzy , relaksacji, zajęciach z tańca, zajęciach z dietetykiem. Organizowali też imprezy okolicznościowe i integracyjne, np. dzień dziecka gdzie nie tylko z wnukami, ale też z dziećmi z Przedszkola Samorządowego w Kowalach Oleckich przygotowali i przeprowadzili zajęcia i zabawy;

6. Rozwijanie zainteresowań kulturą i sztuką oraz aktywności twórczej osób starszych: uczestniczą w wystawach i wydarzeniach kulturalnych w tutejszym Domu Kultury, chodzą do kina,

Wszystko to przekonało seniorów, że ich rolą jest aktywne uczestnictwo we współczesnym świecie.

Tabela. XI.3. Ośrodki wsparcia prowadzone przez Gminę w 2024 r..

	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki
Ośrodki wsparcia, w tym:	2	66	66
Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach Oleckich	1	41	41
Klub Senior +	1	25	25

XI.11. Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach Oleckich

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach Oleckich jest placówką dziennego pobytu o charakterze lokalnym i ponadlokalnym; przeznaczoną dla 41 uczestników.

ŚDS jako ośrodek wsparcia dziennego w swojej bieżącej działalności realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, udzielając oparcia społecznego osobom pełnoletnim niepełnosprawnym psychicznie i intelektualnie w stopniu znacznym i umiarkowanym oraz dla osób z lekkim stopniem niepełnosprawności intelektualnej, gdy jednocześnie występują inne sprzężone zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne.

Celem Domu jest udzielanie osobom niepełnosprawnym kompleksowego wsparcia w zaspakajaniu potrzeb, rozwiązywaniu problemów i dążeniu do samorealizacji, rehabilitacji oraz integracji z lokalnym i ponadlokalnym środowiskiem.

W Środowiskowym Domu Samopomocy w Kowalach Oleckich prowadzone są następujące treningi:

1) funkcjonowania w codziennym życiu:

- trening kulinarny,
- higieniczny, zaradności życiowej, dbałości o wygląd zewnętrzny,
- trening umiejętności praktycznych,
- trening ekonomiczny.

2) umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów:

- kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi, sąsiadami, z innymi osobami; w czasie zakupów, w środkach komunikacji publicznej, w urzędach i instytucjach kultury,
- nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów społecznych,
- kształtowanie umiejętności współpracy i komunikowania się, asertywności.

3) spędzania czasu wolnego:

- rozwijanie zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi i telewizyjnymi, internetem,
- uczestnictwo w imprezach kulturalnych, sportowych, wyjścia do kina, muzeum,
- organizowanie wycieczek krajoznawczych,
- zwiedzanie zabytków, zawody sportowe, występy i pokazy artystyczne, zajęcia muzyczne, taniec, biblioterapia

Prowadzone jest poradnictwo psychologiczne, które obejmuje:

- 1) wsparcie psychologiczne: systematyczne, indywidualne rozmowy z poszczególnymi uczestnikami, które służyły rozwiązywaniu bieżących problemów ; współpracy i współdziałania z innymi uczestnikami, eliminowania własnych napięć.
Do pracy indywidualnej należały również badania z użyciem narzędzi psychometrycznych służących diagnozie intelektu;
- 2) grupy wsparcia - zajęcia, które dają uczestnikom możliwość doświadczania: że nie jestem sam w przeżywaniu swoich uczuć, cierpienia i lęków, a także radości i wzlotów,

że potrafię pomóc komuś innemu, dać mu wsparcie, podzielić się swoim doświadczeniem, że mogę podzielić się i ujawnić swoje cierpienie lub trudne doświadczenia z historii swojego życia;

- 3) spotkania grupowe prowadzone w mniejszych podgrupach. Tematyka zajęć dostosowana do możliwości psychofizycznych, potrzeb i ograniczeń uczestników oraz spotkania w ramach społeczności terapeutycznej, współprowadzenie społeczności;
- 4) wizyty domowe; konsultacje obejmujące członków rodziny uczestnika służące pomocy w rozwiązywaniu konfliktów pomiędzy członkami rodziny.

Realizujemy regularną pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, którą organizują; kierownik, psycholog lub pracownicy pierwszego kontaktu. Obejmuje ona pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, wypełnianiu dokumentów, informowanie o prawach uprawnieniach do korzystania z pomocy instytucjonalnej, uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt u lekarza, pomoc w zakupie leków i dotarciu do jednostek ochrony zdrowia, współpraca z innymi instytucjami pomocowymi; urzędem pracy, stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, pomoc w otrzymaniu dofinansowania i realizacja turnusów rehabilitacyjnych.

Terapia zajęciowa odbywa się w salach zajęć:

- życia codziennego
- fizjoterapeutycznych i sportowych
- artystyczno – plastycznych
- kulinarnych
- technicznych i ogrodniczych
- informatycznych

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach Oleckich dysponuje pomieszczeniami o łącznej powierzchni 740 m². Mamy przestronne, dobrze wyposażone sale zajęć oraz salę gimnastyczną wykorzystywaną do ćwiczeń i usprawniania ruchowego uczestników oraz organizowania imprez i uroczystości odbywających się w ŚDS.

W placówce organizowanych jest szereg imprez cyklicznych, które na stałe wpisały się do kalendarza imprez i uroczystości; Spotkanie opłatkowe w okresie poprzedzającym Święta Bożego Narodzenia, Śniadanie Wielkanocne, Przegląd poezji i prozy patriotycznej, Dzień Sąsiada, Światowy Dzień Dziegania w Miejscu Publicznym. Uczestniczymy w spotkaniach i uroczystościach organizowanych przez inne ŚDS-y. Sprzyja to integracji uczestników, poznaniu nowych osób i innych miejsc, przełamywaniu własnych ograniczeń zwłaszcza w występach scenicznych i zawodach sportowych.

W ramach zadania własnego gminy część uczestników domu korzysta z gotowych obiadów dla osób, którym taka pomoc została przyznana na podstawie decyzji administracyjnej. W 2024 roku było to 11 osób. Pozostali uczestnicy spożywają obiad przygotowany w ramach treningu kulinarnego. Śniadanie jest przygotowywane podczas porannych zajęć kulinarnych wszystkim uczestnikom, obecnym w danym dniu.

ŚDS utrzymuje współpracę z różnymi instytucjami. Należą do nich: Urząd Gminy w Kowalach Oleckich, GOPS w Kowalach Oleckich, GCK w Kowalach Oleckich, Przedszkole Samorządowe w Kowalach Oleckich, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kowalach Oleckich, Szkoły Muzyczne w Olecku i Suwałkach, PUP w Olecku, KPP w Olecku, Caritas w Ełku oraz specjalistycznymi placówkami ochrony zdrowia, SPGOZ w Kowalach Oleckich, PCPR w Olecku. Utrzymujemy przyjacielskie stosunki z innymi domami, które działają na terenie województwa podlaskiego i warmińsko – mazurskiego.

XI. 12. Świadczenia wynikające z polityki społecznej państwa i Gminy

Od stycznia 2017 r. rozpoczęto realizację nowego świadczenia – jednorazowego świadczenia *Za życiem*, w wysokości 4 000 PLN. Przysługuje ono matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu lub opiekunowi faktycznemu dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ponadto w 2024r. r. GOPS realizował też zadania programu „Czyste Powietrze”, tj. wydawał zaświadczenia o dochodzie. W całym 2024 r. GOPS wydał 89 takich zaświadczeń. Ponadto GOPS w całym 2024r. realizował szereg pomocy dodatkowej, tj. pomoc Ukrainie na kwotę 5 000,00 zł., dodatek osłonowy dla 510 osób na kwotę 209 128,63, bon energetyczny dla 512 osób na kwotę 203 790,19 . W 2024r. GOPS wydał 155 skierowań do pomocy żywnościowej z POPŻ.

Poza tym, w 2024r., pracownicy GOPS prowadzili również obsługę techniczną Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Do zespołu tego w 2024 roku wpłynęło 11 niebieskich kart z czego 6 kart zostało założonych przez Komendę Powiatową Policji w Olecku, 3 przez pracowników socjalnych GOPS w Kowalach Oleckich, a 1 przez oświatę. Ofiarą przemocy w 1 przypadkach był mężczyzn. W 3 przypadkach ofiarami były dzieci i w 1 przypadku osoba starsza. W 6 przypadkach ofiarami przemocy były kobiety. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kowalach Oleckich w 2024 r. zbierał się 6 razy. W 2024 roku utworzonych zostało 16 grupy roboczych.

Ponadto w 2024 roku GOPS współpracował z Fundacją Rozwoju Ziemi Oleckiej z siedzibą w Olecku przy aktywizacji osób bezrobotnych chętnych do podnoszenia swoich umiejętności zawodowych, kwalifikacji, zmiany kwalifikacji, znalezieniu pracy bądź zmiany dotychczasowego zajęcia na bardziej korzystne warunki. Fundacja świadczyła usługi szkoleniowe, w tym: wsparcie psychologa, prawnika, doradcy zawodowego i innych trenerów, zapewniają płatne staże, pomagają znaleźć stałe zatrudnienie w ramach Centrum Integracji Społecznej. W sumie w 2024r. wydaliśmy 18 skierowań do CIS.

GOPS w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych korzystających z pomocy ośrodka, współpracuje z PUP w Olecku, szczególnie w zakresie organizacji prac społecznie użytecznych.

W całym 2024 roku GOPS w Kowalach Oleckich wspierał i pomagał wszystkim osobom i rodzinom, które pomocy potrzebowały zgodnie z ich zapotrzebowaniem i możliwościami ośrodka. Zgodnie z kierunkiem polityki naszego Państwa, wiele uwagi i pracy włożyliśmy w pomoc seniorom. Przystąpiliśmy do programu „Korpus Wsparcia Seniorów”. Program zakładał pomoc seniorom w wieku 65+ i osobom młodszym, którzy mają problemy w codziennym funkcjonowaniu z powodu posiadanej niepełnosprawności.. W ramach ww. programu zakupiliśmy 22 abonamenty do realizacji teleopieki dla seniorów naszej gminy.

Seniorzy 9 razy korzystali z opaski bezpieczeństwa. W ramach programu otrzymaliśmy dofinansowanie w wysokości 8 025,00 zł. , które mogło być wydatkowane tylko i wyłącznie na obsługę związaną z realizacją działań programu, tj. zakup opasek bezpieczeństwa i abonamenty.

Na co dzień GOPS współpracuje też ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Kowalach Oleckich, do którego wydaje skierowania na pobyt oraz decyzje na dożywianie uczestników. Ściśle współpracujemy też z tutejszym ośrodkiem zdrowia, GCK, spółdzielniami mieszkaniowymi, lokalnymi parafiami, szkołami, przedszkolem oraz DPS- em „Zacisze”. Poza naszą gminą najczęściej współpracujemy z KPP w Olecku, PCPR, sądem, kuratorską służbą sądową, szpitalem, placówkami szkolnymi, poradniami, innymi ośrodkami pomocy, placówkami dla bezdomnych, noclegownią, urzędami gmin i miast.

XI.13. Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Kowalach Oleckich

W 2024 roku SPGOZ w Kowalach Oleckich prowadził działalność na podstawie umów zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia na następujące rodzaje świadczeń zdrowotnych.

Podstawowa Opieka Zdrowotna

I. Świadczenia lekarza POZ:

realizuje 4 lekarzy POZ: w tym 3 rodzinnych. Jeden jest specjalistą chorób dzieci, dwóch specjalistów chorób wewnętrznych oraz lekarz radiodiagnostyk, który w ramach swojej umowy wykonuje badania USG w Ośrodku Zdrowia raz w tygodniu dla pacjentów ze skierowaniami od lekarzy pracujących w SPGOZ.

Na dzień 31 grudnia aktywnych deklaracji do lekarzy POZ było 3 291 pacjentów. Dla których udzielono 25 279 porad.

Miejsca udzielania świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej:

- gabinet lekarza POZ: poniedziałek - piątek od 8.00 do 18.00
- punkt pobrań: pobieranie materiału do badań poniedziałek – czwartek od 08.00 do 10:00, odbiór wyników po 14.00 dnia następnego).
- gabinet zabiegowy: poniedziałek - piątek od 8.00 do 18.00

II. Świadczenia pielęgniarki POZ wykonują dwie pielęgniarki rodzinne, które opiekują się 3 448 pacjentami.

III. Świadczenia położnej POZ; wykonuje położna rodzinna do której złożono 1 735 deklaracji obejmujące populację kobiet, kobiet w ciąży, położnic i noworodków.

IV. Świadczenia zdrowotne z zakresu medycyny szkolnej: wykonuje higienistka szkolna środowiskowa we wszystkich szkołach na terenie Gminy Kowale Oleckie. Opiekuje się 317 uczniami.

Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna

I. Świadczenia zdrowotne w zakresie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w poradni położniczo ginekologicznej, w której udzielono 1 305 porad.

Rehabilitacja Lecznicza

I. Ambulatoryjne świadczenia rehabilitacyjne w gabinecie fizjoterapii leczniczej, w którym wykonano 3 988 wizyt.

Wynik finansowy SPGOZ za 2024 rok, to zysk w wysokości 25.578,55 zł.

XI. 14. Programy profilaktyczne

Gmina na mocy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku ma zadanie zapobiegać i prowadzić odpowiednią profilaktykę alkoholową i przeciwdziałać narkomanii, na którą przeznacza się dochody z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz wpływy z części opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022 - 2025

Na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz narkomanii osób uzależnionych należy do zadań własnych Gminy. W szczególności działania te obejmują :

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków ,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnienia, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Realizacja w/w zadań stosownie do art. 4 ust. 2 cytowanej wyżej ustawy prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kowale Oleckie, uchwalanego przez Radę Gminy na lata 2022 – 2025. Program uwzględnia w swej konstrukcji cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, które zostały określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021- 2025 oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kowale Oleckie na lata 2017 – 2026 przyjętej Uchwałą Rady Gminy w Kowalach Oleckich Nr.RG.0007.234.2017 z dnia 21 grudnia 2017 r.

W celu realizacji Gminnego programu Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Wójt Gminy w oparciu o art. 4 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi powołał Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Celem głównym Komisji w 2024 roku było zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie Gminy Kowale Oleckie, minimalizowanie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami. Cel ten został zrealizowany poprzez :

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz ofiar przemocy (współpraca z Poradnią Terapii Uzależnień od Alkoholu, Narkotyków i Współuzależnienia „PROGRES” w Olecku w celu zapewnienia dostępu do bezpłatnej i kompleksowej terapii uzależnienia i współuzależnienia (w 2024 roku przeprowadzono 12 h psychoterapii dla osób uzależnionych i 8 h psychoterapii dla osób współuzależnionych), współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku, Społeczną Pomocą Prawną i Psychologiczną w ramach współpracy ze Starostwem Powiatowym w Olecku, współpraca z Komendą Powiatową Policji w Olecku).
2. Prowadzono działania informacyjne mające na celu podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców na temat skutków nadużywania alkoholu poprzez dystrybucję materiałów informacyjnych w postaci ulotek (udział w Kampanii „ Zachowaj trzeźwy umysł”, „W ciąży bez alkoholu”, przeprowadzono warsztaty dla młodzieży ,rodziców i nauczycieli pt.,, Debata” , zakupiono i rozprowadzono materiały i gadżety profilaktyczne dla mieszkańców gminy i szkół z zakresu p/działania alkoholizmowi , narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.
3. Podjęto działania zmierzające do poprawy stanu psychofizycznego i funkcjonowania społecznego osób uzależnionych poprzez prowadzenie rozmów motywujących przez członków Komisji (12 osób), kierowanie na badania psychiatryczno – psychologiczne osób nadużywających alkoholu (5 osób), kierowanie wniosków do sądu o wszczęcie postępowania o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (3 wnioski).
4. Organizowano pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy dla członków rodzin z problemem uzależnienia poprzez doskonalenie metod interwencji i pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” oraz (prowadzono punkt Informacyjno – Konsultacyjny w, którym motywowano, informowano o instytucjach udzielających pomocy oraz formach pomocy, które mogą być świadczone

członkom tych rodzin, a także udzielano pomocy w kierowaniu w sprawie przymusowego leczenia odwykowego. W 2024 roku członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych brali udział w 12 grupach diagnostyczno – pomocowych ds. przeciwdziałania pomocy rodzinie przy procedurze NK) .

5. Prowadzono działalność profilaktyczną i edukacyjną w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym udział w Kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” , „Otwórz się na pomoc”, organizowano warsztaty profilaktyczno - terapeutyczne dla rodziców, nauczycieli i uczniów pn. „Deбата”, „Unplugged”, „Profilaktyka uzależnień oraz zachowań ryzykownych pośród dzieci, młodzieży i dorosłych”, „Uzależnia mnie tylko sport i radość – profilaktyka poprzez sport i integracje międzypokoleniową”, „Sportowy Dzień Dziecka w Gminie Kowale Oleckie”.

6. Dla potrzeb określenia wskaźnika problemów występujących na terenie Gminy Kowale Oleckie, Centrum Profilaktyki i Reeducacji „ATELIER” przeprowadziło w 2024 roku badania oraz opracowało Diagnozę Problemów Społecznych w gminie. Celem badania było przedstawienie aktualnych problemów występujących w środowisku lokalnym takich jak : uzależnienie od alkoholu, papierosów, narkotyków i urządzeń elektronicznych, przemoc oraz hazard i inne problemy natury behawioralnej w odniesieniu do opinii dzieci i młodzieży oraz z perspektywy dorosłych mieszkańców. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych i profilaktycznych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie gminy, w tym jakości życia jej mieszkańców. W przypadku poniższych badań zastosowano dobór losowy, ponieważ badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby zbadać wszystkich jej członków. Badania zostały przeprowadzone na przestrzeni lutego i marca 2024 roku i wzięło w nich udział łącznie 136 osób.

W badaniu diagnozującym problemy społeczne występujące na terenie Gminy Kowale Oleckie udział wzięło łącznie 57 pełnoletnich mieszkańców. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Kobiety uzupełniły łącznie 56,1% kwestionariuszy, natomiast mężczyźni wypełnili pozostałe 43,9% ankiet. Analiza struktury badanej grupy wskazuje na zróżnicowanie respondentów pod względem ich wieku. Najlicniejszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat (31,6%) oraz 26-35 lat (28,1%). W badaniu udział wzięli również mieszkańcy w wieku 46-55 lat (17,5%), 56-65 lat (12,3%), a także osoby poniżej 25 roku życia oraz powyżej 65 lat (po 5,3%).

Problem uzależnień od alkoholu wśród dorosłych mieszkańców i uczniów

Jeden z analizowanych w Diagnozie obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów z terenu gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że 65,8% ankietowanych nigdy w życiu nie miało kontaktu z alkoholem, 16,5% respondentów spożywało go jednokrotnie, 10,1% badanych przyznaje, że piło alkohol kilka razy (do 10 razy), a 5,1% – wiele razy (powyżej 10). 2,5% uczniów deklaruje regularne spożywanie alkoholu (przynajmniej raz w tygodniu). W pierwszym pytaniu tego bloku tematycznego, dorosłych mieszkańców gminy poproszono o

określenie, z jaką częstotliwością spożywają alkohol. Całkowitą abstynencję zadeklarowało 35,1% ankietowanych, natomiast 17,5% sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. 3,5% badanych spożywa alkohol raz w miesiącu, a 19,3% – kilka razy w miesiącu. 12,3% respondentów podało, że pije alkohol raz w tygodniu, natomiast 8,8% – kilka razy w tygodniu. Ponadto 3,5% mieszkańców przyznało się do codziennego spożywania tego typu substancji.

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców i uczniów

Kolejny z analizowanych w Diagnozie obszarów dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących gminę. W celu określenia skali występowania tego problemu, młodych mieszkańców zapytano o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, kontakt ze środkami psychoaktywnymi miało 6,4% badanych, wśród których 3,8% deklaruje zażywanie ich regularnie/codziennie, a po 1,3% sięgnęło po nie jednokrotnie oraz kilka razy (do 10 razy). W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, szkodliwe oraz nielegalne substancje są dostępne w gminie, w tym przede wszystkim alkohol, papierosy tradycyjne i e-papierosy. Wśród dorosłych mieszkańców gminy jak wynika z analizy materiału badawczego, inicjację narkotykową zadeklarowało 21,1% respondentów, spośród których po 5,3% zażywało środki psychoaktywne jeden raz oraz robi to kilka razy w roku, po 3,5% robi to kilka razy w miesiącu, raz w tygodniu oraz kilka razy w tygodniu.

Problem przemocy wśród dorosłych mieszkańców i uczniów

W kolejnej części raportu oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących gminę. Analizie poddane zostały kwestie związane z równo z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w Internecie, czyli cyberprzemocą. Odpowiedzi respondentów wskazują, że 29,1% młodych mieszkańców gminy doświadczyło przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Podczas badania diagnozującego problem przemocy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów dotkniętych tym problemem. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczali oni przemocy ze strony uczniów ze swojej szkoły (11 osób tj. 50,00%), 6 ankietowanych wskazało na rodziców (27,3%), po 4 osoby wskazały na rodzeństwo i inne osoby, wśród których wymieniono *nieznajomych* (po 18,2%), 2 badanych doznało przemocy ze strony kolegów/koleżanek spoza szkoły (9,1%), 1 osoba nie odpowiedziała na to pytanie. Badanych uczniów zapytano także o to, jakiego rodzaju przemoc stosowali. Najczęściej deklarowano stosowanie przemocy psychicznej oraz fizycznej (po 9 osób, tj. po 50,0%), 1 osoba wskazała na użycie przemocy seksualnej (5,6%), 4 badanych nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie, wśród dorosłych mieszkańców Gminy Kowale Oleckie. Respondenci zostali poproszeni o

stwierdzenie, czy w swoim otoczeniu znają osoby, które doświadczają przemocy domowej. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znajomość takich osób potwierdziło 14,0% ankietowanych, spośród których 7,0% stwierdziło, iż zna kilka takich osób (do 10 osób), natomiast po 3,5% badanych zna jedną taką osobę lub wiele osób (powyżej 10 osób). Należy zauważyć, że 33,3% respondentów nie jest pewnych, czy zna taką osobę, a jednoznacznie zaprzeczyło temu 52,6% ankietowanych. Zapytaliśmy respondentów również o to, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się im doświadczyć przemocy ze strony któregoś z domowników. 15,8% badanych przyznało się, że taka sytuacja miała miejsce. Wśród nich najwięcej osób doświadczyło przemocy ze strony partnera/partnerki (8,8%). Po 5,3% respondentów wskazało na męża/żonę oraz innych członków rodziny, a 3,5% osób wytypowało rodziców.

Problem uzależnień behawioralnych wśród dorosłych mieszkańców

Większość ankietowanych (76%) korzysta z urządzeń elektronicznych codziennie, co pokazuje powszechne wykorzystanie tych urządzeń w życiu codziennym. Respondenci najczęściej (39,08%) spędzają na korzystaniu z nowych mediów do godziny dziennie, a kolejne 36,78% poświęca na to od 1 do 3 godzin dziennie. Większość ankietowanych (61,9%) wskazała na social media (Facebook, Twitter, Instagram, TikTok) jako główny powód korzystania z nowych mediów. Ponadto, 58,33% badanych korzysta z mediów głównie dla bieżących wiadomości, poszerzania wiedzy i realizacji swoich zainteresowań oraz 48,81% wykorzystuje je do robienia zakupów. W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miało 42,1% badanych, wśród których 19,3%, zadeklarowało, że grało w takie gry od 2 do 10 razy, 15,8% – 1 raz, a 7,0% – powyżej 10 razy. Mieszkańcy gminy udzielili również istotnych informacji na temat swoich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych oraz zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm oraz pracoholizm są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności.

Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania świadczące o możliwości występowania wśród nich zaburzeń w zakresie pracoholizmu oraz odżywiania.

ROZDZIAŁ XII BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

XII.1. Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych

Na terenie gminy Kowale Oleckie działają n/w jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych:

1) Ochotnicza Straż Pożarna w Kowalach Oleckich,

- 2) Ochotnicza Straż Pożarna w Sokółkach,
- 3) Ochotnicza Straż Pożarna w Lakielach (ze względu na brak wymaganych przepisami odnowionych szkoleń przez jej członków nie jest dysponowana przez PPSP w Olecku do akcji ratowniczo-gaśniczych)

Jednostka OSP Kowale Oleckie od 1995 roku włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego.

Ponadto ujęta jest w Warmińsko - Mazurskiej Brygadzie Odwodowej.

Wyposażenie i wyszkolenie członków w OSP umożliwia podejmowanie działań ratowniczo-gaśniczych, ratownictwa technicznego i drogowego, działań poszukiwawczo-ratowniczych, ratownictwa wodnego, ratownictwa chemiczno-ekologicznego oraz ratownictwa medycznego.

Jednostki wyposażone są w system DSP pozwalający na alarmowanie członków ze stanowiska kierowania PSP w Olecku oraz aplikację mobilną eRemiza.

Inwestycje i remonty strażnic:

Na obiektach strażnic Ochotniczych Straży Pożarnych nie były prowadzone żadne inwestycje oraz większe naprawy remontowe. W ramach bieżących wydatków realizowane były niezbędne zakupy dotyczące wyposażenia strażaka jak również wyposażenia technicznego i systemowego. Dzięki pozyskanym środkom finansowym w formie dotacji z budżetu Województwa Warmińsko-Mazurskiego zakupiono zestaw pompy szlamowej i drona z kamerą termowizyjną.

Szkolenia (w PSP)

W 2024 roku odbyły się: Kurs podstawowy OSP, w którym uczestniczyło 9 strażaków ochotników: z OSP w Kowalach Oleckich – 3 osoby i OSP w Sokółkach – 6 osób. Ponadto dwóch strażaków ochotników przeszło szkolenie w zakresie obsługi drona uzyskując Certyfikat kompetencji pilota bezzałogowego statku powietrznego.

Tabela.XII.1. Stan organizacyjny i działania OSP

Nazwa OSP	Liczba członków			Prowadzone działania			
	Zwyczajnych	MDP	Uprawnionych do działania	Pożary	Miejscowe zagrożenia	Falszywe alarmy	Razem
Kowale Oleckie	38	20	36	17	62	1	80
Sokółki	22	0	22	6	25	1	32
Lakiele	12	0	7	0	0	0	0

Tabela. XII.3. Wykaz sprzętu Pożarniczego w OSP

Rodzaj sprzętu	Nazwa sprzętu	Ilość sprzętu w jednostce OSP		
		Kowale Oleckie	Sokółki	Lakiele
Pojazdy	Mercedes-Benz Atego GBA 2,5/16	1	0	0
	Scania typ: 4x4 P360	1	0	0
	Iveco Daily	0	1	0
	Żuk A-06	0	0	1
Sprzęt silnikowy	Motopompa Tohatsu	1	0	0
	Pompa szlamowa	4	1	0
	Pompa pływająca Niagara	1	1	0
	Zestaw ratownictwa technicznego	1	1	0
	Piłarka do drewna	2	2	1
	Piła do betonu i stali	1	0	0
	Piła ratownicza	1	0	0
	Agregat prądotwórczy	3	1	0
Sprzęt specjalistyczny	Dron z kamerą termowizyjną	1	0	0

Dodatkowo należy wskazać, że Gmina przekazała środki Komendzie Państwowej Straży Pożarnej w Olecku na zakup samochodu rozpoznawczo – ratowniczego w wysokości 10 000,00 zł

XII.2. Zarządzanie kryzysowe

W Gminie Kowale Oleckie funkcjonuje Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego w składzie:

1. Przewodniczący Zespołu – Wójt Gminy Krzysztof Locman
2. Z-ca Przewodniczącego – Sekretarz Gminy Teresa Kołodzińska – Sieńko
3. Inspektor ds. ZK i Spraw obronnych – Zygmunt Marek Karbowski
4. p.o. Kierownika Referatu ds. Infrastruktury Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Ewidencji Działalności Gospodarczej – Piotr Masalski
5. Referat IGKiM EDG – Inspektor Maciej Kozłowski
6. Referat IGKiM EDG – Podinspektor Patryk Truchan
7. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – Kierownik - Joanna Kowalewska
8. Komendant Gminny OSP – Artur Brodowski
9. Informatyk – Wojciech Kacprzyk

Zespół raz w kwartale odbywał planowe posiedzenia, zaproszeni goście – przedstawiciele Straży Pożarnej i Policji z Olecka oraz dyrektorzy instytucji gminnych uczestniczyli w posiedzeniach osobiście, podczas których każdorazowo analizowano aktualną sytuację na obszarze gminy w różnych aspektach życia i funkcjonowania mieszkańców.

Poddawano ocenie możliwość wystąpienia lokalnych zagrożeń, jak również skuteczność zarządzania infrastrukturą gminną.

XII.3. Obrona cywilna

Szefem Obrony Cywilnej Gminy Kowale Oleckie jest Wójt Gminy. W celu zapewnienia uzyskania informacji o zagrożeniach oraz ostrzegania i alarmowania ludności w sytuacji ich wystąpienia, stworzono na terenie Gminy Kowale Oleckie:

1. System Wczesnego Ostrzegania (SWO) – funkcjonujący w czasie pokoju,
2. System Wykrywania i Alarmowania (SWA) – działający w stanie kryzysu i w czasie wojny.
3. Dokonano aktualizacja „Planu...” wprowadzenia ograniczeń w zakresie obrotu paliwami i zmniejszania zużycia paliw w województwie warmińsko – mazurskim, zgodnie z wytycznymi Ministra Gospodarki.
4. Dokonano aktualizacja zasad i trybu informowania o zdarzeniach kryzysowych występujących na terenie gminy
5. Dokonano aktualizacji danych teleadresowych oraz danych personalnych zaistniałych w kierownictwie jednostki lub w komórce organizacyjnej odpowiedzialnej za realizację zadań zarządzania kryzysowego.
6. Przeprowadzenie treningu z zakresu obiegu informacji o sytuacji kryzysowej wraz z zadaniami dla poszczególnych elementów.
7. Uczestniczono w treningu wymiany informacji i prognozowania skażeń w sytuacjach niebezpiecznych zdarzeń CBRN.
8. Uczestniczono raz w tygodniu w sprawdzeniu działania Sieci Radiowej Wojewody Warmińsko - Mazurskiego na poziomie powiatu.

Działania w zakresie zamierzeń obronnych i działań pozamilitarnych Gminy Kowale Oleckie

1. Opracowano i przesłano do starostwa powiatowego w Olecku danych do Narodowego Kwestionariusza Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych Województwa Warmińsko - Mazurskiego za 2024 rok.
2. Opracowano i przesłano staroście sprawozdania z realizacji zadań związanych z doręczaniem kart powołania w trybie akcji kurierskiej.
3. Współudział w aktualizacji danych na potrzeby centralnej bazy danych HNS oraz udział w przedsięwzięciach dot. realizacji zadań wynikających z obowiązku państwa – gospodarza.
4. Aktualizacja planu przygotowania i przemieszczenia GSK ze stałej siedziby do Zapasowego Miejsca Pracy
5. Sprawdzone gotowość działania systemu stałego dyżuru w gminie .
6. Prowadzono postępowania administracyjnych pierwszej instancji w sprawach świadczeń na rzecz obrony.
7. Opracowano zestawienie świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz obrony (przesłanie do wojewody)
8. Dokonano kontroli wykonywania zadań obronnych w jednostkach Gminy.

Do alarmowania wykorzystywane są syreny alarmowe w jednostkach OSP.

XII. 4. Współpraca z policją.

Gmina Kowale Oleckie na bieżąco współpracowała z Komendą Powiatową Policji w Olecku przede wszystkim w obszarze wspólnych działań prewencyjnych na rzecz dzieci i młodzieży szkolnej. Ponadto udzielono dotacji Komendzie Powiatowej Policji w Olecku na dofinansowanie zakupu samochodu osobowego w wersji oznakowanej na kwotę 15 000,00 zł.

ROZDZIAŁ XIII MAJĄTEK I BUDŻET GMINY

XIII.1. Wykonanie budżetu

Polityka finansowa Gminy Kowale Oleckie realizowana jest w oparciu o uchwałę budżetową corocznie uchwalaną przez Radę Gminy Kowale Oleckie, która określa źródła dochodów, kierunki wydatkowania środków oraz przychody i rozchody budżetu.

Wykonanie budżetu Gminy Kowale Oleckie w 2024 roku (w zł):

Dochody wyniosły **43 122 721,74 zł**, a wydatki **47 003 135,50 zł**.

Budżet Gminy w 2024 roku zamknął się kwotą **3 880 413,76 zł**.

XIII.2. Dochody

W 2024 roku dochody budżetu Gminy Kowale Oleckie wyniosły **43 122 721,74 zł**.

Tabela.XIII.1. Wykonanie dochodów budżetowych Gminy Kowale Oleckie w 2024 roku wg źródeł powstania (w zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie dochodów za 2024 r. (w zł)	Udział w dochodach ogółem (w %)
I. Dochody własne (na wysokość których ma wpływ Gmina)	9 027 876,04	20,94
1. Podatki lokalne (od nieruchomości, od środków transportu, rolny i leśny)	4 075 012,97	9,45
2. Podatki pobierane przez urzędy skarbowe (od czynności cywilnoprawnych, od spadków i darowizn, karta podatkowa)	240 228,17	0,56
3. Dochody z mienia (m.in. najem i dzierżawa majątku, sprzedaż majątku)	284 342,13	0,66
4. Opłata za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i w obrocie hurtowym	133 474,21	0,31
5. Opłata za gospodarowanie odpadami	1 153 326,92	2,67

6. Inne dochody	3 141 491,64	7,29
II. Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	2 366 417,00	5,49
1. Podatek dochodowy od osób fizycznych	2 320 486,00	5,38
2. Podatek dochodowy od osób prawnych	45 931,00	0,11
III. Subwencje	13 382 929,00	31,03
IV. Dotacje	8 537 832,67	19,80
V. Środki ze źródeł zagranicznych związane z realizacją programów unijnych	323 521,31	0,75
VI. Dofinansowanie z Rządowego Funduszu Programu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych	6 097 497,57	14,14
VII. Środki z Funduszu Pomocowego o pomocy obywatelom Ukrainy	5 000,00	0,01
VIII. Dofinansowanie na transport zbiorowy	3 381 648,15	7,84
Dochody ogółem	43 122 721,74	100,00

XIII. 3. Wydatki

Tabela. XIII.3. Wykonanie wydatków budżetowych Gminy Kowale Oleckie za 2024 rok wg działów klasyfikacji wydatków budżetowych (w zł)

Lp.	Nazwa działu klasyfikacji wydatków	Wykonanie wydatków za 2024 r. (w zł)	Udział w wydatkach ogółem (w %)
1.	Rolnictwo i łowiectwo	2 722 418,22	5,79
2.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	380 714,17	0,81
3.	Transport i łączność	9 575 530,80	20,37
4.	Turystyka	0,00	0,0
5.	Gospodarka mieszkaniowa	153 977,98	0,33
6.	Działalność usługowa	66 431,30	0,14
7.	Administracja publiczna	4 739 265,96	10,08
8.	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	110 851,74	0,24
9.	Obrona narodowa	800,00	0,00
10.	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	252 587,10	0,54
11.	Obsługa długu publicznego	130 262,46	0,28
12.	Różne rozliczenia	0,00	0,0
13.	Oświata i wychowanie	14 314 244,34	30,45
14.	Ochrona zdrowia	178 772,14	0,38
15.	Pomoc społeczna	4 644 555,87	9,88
16.	Edukacyjna opieka wychowawcza	127 300,00	0,27
17.	Rodzina	3 256 043,54	6,93

18.	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 551 107,15	5,43
19.	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	896 000,00	1,91
20.	Kultura fizyczna	2 902 272,73	6,17
Wydatki ogółem		47 003 135,50	100,00

Gmina ponosiła wydatki na realizację zadań, zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym. Znaczną część środków - blisko 10,8 mln zł stanowiły wydatki na zadania oświatowo-wychowawcze. Największą część wydatków budżetowych stanowiły wydatki związane z różnymi formami i programami w zakresie pomocy społecznej. Wydatki na ten cel łącznie zamknęły się kwotą 6,3 mln zł. Na wydatki majątkowe Gmina przeznaczyła w 2024 roku blisko 11,6 mln zł.

Tabela. XIII.4. Wydatki i dochody na 1 mieszkańca w 2024 roku (w zł)

Dochody ogółem na 1 mieszkańca	9 460,88
Wydatki ogółem na 1 mieszkańca	10 312,23

* liczba mieszkańców w 2024 r. w Gminie Kowale Oleckie 4558 osób

XII.4. Przychody i rozchody

Gmina Kowale Oleckie nie zaciągnęła kredytu. Przychody budżetu Gminy Kowale Oleckie w 2024 roku wyniosły 7 219 853,93 zł. Na przychody złożyły się:

- kredyty i pożyczki 3 374 000,00 zł,
- niewykorzystane środki pieniężne, których mowa w art. 217 ust.2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych w kwocie 2 321 882,16 zł,
- wolne środki w kwocie 1 523 971,77 zł.

Rozchody wiązały się przede wszystkim ze spłatą kredytów w wysokości 900 000,00 zł.

Zadłużenie Gminy Kowale Oleckie na dzień 31 grudnia 2024 roku wynosi 4 329 100,00 zł.

Inwestycje w 2024 r. o łącznej wartości blisko 11,3 mln zł:

- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków i sieci wodociągowej na terenie Gminy Kowale Oleckie,
- Przebudowa gminnej sieci wodociągowej i urządzeń wodociagowych,
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków i sieci wodociągowej na terenie Gminy Kowale Oleckie,
- Budowa i modernizacja systemu oczyszczania ścieków w Gminie Kowale Oleckie,
- Budowa dwóch otwartych zbiorników retencyjnych służących gromadzeniu wód opadowych, roztopowych i powierzchniowych,
- Budowa stacji uzdatniania wody w Kowalach Oleckich,
- Modernizacja stacji uzdatniania wody w Stożnem,

- Zakup działki o nr geod. 1014/5 w obrębie geod. Kowale Oleckie z przeznaczeniem pod drogę – część ul. Wspólnej w Kowalach Oleckich,
- Zakup gruntów na potrzeby przebudowy dróg gminnych,
- Przebudowa drogi gminnej 138007N w Zawadach Oleckich,
- Przebudowa drogi wewnętrznej Gminy Kowale Oleckie w m. Szarejki długości 0,202 km,
- Przebudowa dróg gminnych w miejscowościach: Drozdowo, Drozdówko, Kucze, Lakiele, Borkowiny, Golubie Węzewskie i Stacze wraz z dostawą sprzętu do ich utrzymania,
- Z bocianem przez EGO! - utworzenie subregionalnego szlaku rowerowego,
- Odnowa Cmentarza wojennego z I Wojny Światowej w Kowalach Oleckich,
- Podniesienie sprawności jednostki OSP w Kowalach Oleckich poprzez zakup zestawu pompy szlamowej oraz zakup drona,
- Modernizacja obiektów infrastruktury oświatowej i społecznej wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych,
- Likwidacja barier transportowych dla niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Kowale Oleckie,
- Budowa Klubu Dziecięcego w Kowalach Oleckich,
- Budowa PSZOK wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Kowalach Oleckich,
- Jaśniej, bezpieczniej, taniej i ekologiczniej w Gminie Kowale Oleckie,
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w Stożnem,
- Budowa infrastruktury sportowej wraz z wyposażeniem w Kowalach Oleckich,
- Budowa infrastruktury sportowej wraz z budynkiem socjalno- szatniowym.

ROZDZIAŁ XV ZAKOŃCZENIE

Szanowni Państwo!

Rok 2024 był dla Gminy Kowale Oleckie równie pracowity jak poprzednie lata. Dotyczyło to zrealizowanych inwestycji jak i przygotowanych opracowań, w tym wniosków na przyszłość. Realizowane inwestycje to przede wszystkim poprawa stanu infrastruktury drogowej, infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, infrastruktury oświatowej, infrastruktury kulturalnej oraz ogólnodostępnej przestrzeni publicznej, doposażenia i rozwoju bazy oświatowej oraz doposażenia bazy obsługi mienia Gminy. Gmina w 2024 roku nie tylko przeznaczala środki finansowe wyłącznie na własne inwestycje, ale partycypowała także we wspólnych przedsięwzięciach z powiatem oleckim. Wśród nich są przede wszystkim wspólne remonty i przebudowy dróg oraz programy pro-społeczne i pro-zdrowotne.

W dalszym ciągu nieustabilizowana sytuacja gospodarczo-ekonomiczna w kraju i na rynkach światowych w znaczący sposób decyduje i wpływa na nasze codzienne życie, ale

również na funkcjonowanie państwa polskiego, a tym samym lokalnych samorządów. Wojna na Ukrainie i sytuacja geopolityczna stawia przed nami nowe wyzwania, które powinniśmy zacząć traktować jako najważniejsze. Wśród nich są bezpieczeństwo publiczne w zakresie życia i zdrowia Polaków, bezpieczeństwo i niezależność żywnościowa oraz energetyczna, jak również wzmocnienie systemu obronności naszego państwa. Osiągnięcie wskazanych celów determinuje wszystkich do wyznaczania nowych kierunków rozwoju gospodarczego i nowych potrzeb inwestycyjnych również w samorządach.

Zgromadzony materiał i analiza zawartych danych wskazują na dalszy, niemalże stały rok do roku spadek liczby mieszkańców, który powodowany jest głównie spadkiem liczby urodzeń. Sytuacja w oświacie gminnej nieznacznie się poprawiła ale nadal musimy dokładać wiele środków do utrzymania i funkcjonowania systemu, gdzie główną przyczyną jest niski wskaźnik liczby uczniów w oddziałach. W dalszym ciągu ceny usług oraz stale rosnące koszty utrzymania mienia Gminy i mienia jednostek organizacyjnych każą nam co roku zabezpieczać większe środki, co z kolei wpływa na wzrost cen usług kierowanych do naszych mieszkańców, w tym za zbieranie i wywóz odpadów, za dostawę wody i odbiór ścieków.

W wymiarze budżetu Gminy dokonywaliśmy wielu zmian. Wszystkie zmiany budżetu były realne i planowane w sposób efektywny, oszczędny i terminowy. Wydatki dokonywane były w sposób racjonalny i celowy. Należy wskazać, że 2024 rok to czas intensywnej i efektywnej pracy prowadzącej do dalszego rozwoju gminy, zarówno w wymiarze społecznym, jak i gospodarczym. Głównym celem na najbliższe lata jest dalsze kontynuowanie realizacji zadań publicznych na jak najwyższym poziomie. Wspólnym mianownikiem działań inwestycyjnych podejmowanych przez Gminę Kowale Oleckie, jest podnoszenie poziomu życia wszystkich mieszkańców przede wszystkim w obszarze infrastruktury drogowej, komunalnej, sportowo-rekreacyjnej oraz społecznej.

Zachęcam wszystkich zainteresowanych, do lektury niniejszego dokumentu i wypracowania własnej opinii na temat zmian jakie zaszły w naszej Gminie w 2024 roku.

Uwzględniając powyższe, zwracam się do Rady Gminy w Kowalach Oleckich o udzielenie wotum zaufania na podstawie art. 28aa ust. 9 ustawy o samorządzie gminnym.

Wójt Gminy Kowale Oleckie

Krzysztof Locman